

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTA SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Biblioteca Centrală
Făcureșă
Județul Dolj

În
acest
număr:

Trei

pagini

cu

imagini

din

viața

ui

urii

Dăgarin



N r. 16 (308)
Anul X
22 aprilie 1961

În parcul înverzit

In Cosmos „la fața locului”

După 15 minute de la plecarea de pe Pământ în primul zbor cosmic din istorie, Iuri Alexeevici Gagarin — devenit pilot-cosmonaut — se grăbea să comunice că nici supraponderabilitatea (adică creșterea de câteva ori a greutatei corpului omenesc din cauza accelerației de mișcare) și nici șocurile puternice, care se produc la intrarea și ieșirea din funcțiune a motoarelor rachetă ale fiecărei trepte în parte, nu sînt piedici în calea zborului omului spre lumile din afara Pământului. Cosmonautul suportase excelent zborul cu racheta și în ceea ce privește vibrațiile și zgomotul motoarelor.

Startul rachetei se dăduse la ora 9,07 (ora Moscovei), iar la ora 9,22 Gagarin se afla deasupra Americii de Sud și intra, pentru timp de 63 minute, în condiții cu totul neobișnuite pe Pământ: starea de imponderabilitate (lipsa aparentă a gravitației corpului).

După 53 minute de zbor, în care timp cosmonautul a trăit și a desfășurat o intensă activitate în condiții de imponderabilitate, în vreme ce se afla pe deasupra Africii Gagarin transmitea prin radio o altă știre de mare însemnătate științifică:

„Zborul se desfășoară în mod normal. Starea de imponderabilitate este bine suportată”.

Această nouă știre transmisă din Cosmos capătă o prețuire excepțională din partea savanților. Ea constituie dovada definitivă, stabilită de om la fața locului, că nici imponderabilitatea — atât de mult temută nu mai departe decît cu 5-10 ani în urmă — nu reprezintă o piedică în calea năzuințelor progresiste, stăruitor și clar exprimate, ale oamenilor epocii noastre, de a se descătușa din lanțurile gravitației terestre și a porni plini de încredere spre îndepărtatele planete ale sistemului solar.

Întors pe Pământ, Gagarin ne povestește: „În stare de imponderabilitate, mîinile nu cîntăresc nimic, obiectele plutesc în cabină. Nu mai eram așezat în fotoliu ca înainte, ci eram suspendat. Pe cînd mă aflam în această stare — spune mai departe cosmonautul — am mîncat, am băut, am scris, mi-am înregistrat observațiile, am lucrat mult și totul se petrecea ca pe Pământ”.

La ora 10,25 starea de imponderabilitate înceta, căci nava cosmică primea comanda de revenire pe Pământ și intra în funcțiune motorul rachetă de frînare. Începea, pentru cosmonaut, cea mai grea perioadă a întregului zbor: starea de suprasarcină dinamică creată de frînare pe traiectoria de revenire pe Pământ. Intrarea în funcțiune a diferitelor sisteme de frînare constituia tot altă șocuri (solicitări dinamice) pentru astro-

naut, care a trăit această stare timp de 30 de minute. Imediat după aterizare, la ora 10,55, Gagarin comunica:

„Rog să se raporteze partidului și guvernului, precum și lui Nikita Sergheevici Hrușciov personal că aterizarea a decurs normal, că mă simt bine, că nu am traumatisme și contuzii”.

Așadar, din punctul de vedere al solicitărilor mecanice ivite în timpul zborului cosmic, organismul uman a dovedit că, prin antrenamente, rezistă în bune condiții la solicitări dintre cele mai variate, care trec dintr-una în alta, se repetă, uneori se manifestă brutal, precum: creșterea greutatei corpului în timpul perioadei de lansare, șocurile din momentul intrării și ieșirii din funcțiune a motoarelor rachetă ale fiecărei trepte în parte, starea de lipsă aparentă de greutate, din nou solicitare dinamică prin șoc și creșterea greutatei corpului în momentul intrării în funcțiune a motorului rachetă de frînare.

În afară de solicitări mecanice, în timpul zborului în Cosmos organismul uman a fost supus și solicitărilor psihice. Înainte de lansare, nimeni nu știa cum se va comporta psihicul omului în condițiile neobișnuite ale Cosmosului. Va putea oare omul, adaptat numai vieții pe Pământ de-a lungul tuturor generațiilor care l-au precedat, să-și stăpînească emoțiile, gîndurile, mișcările, în timpul zborului cosmic? — se întrebau oamenii de știință.

Gagarin și-a stăpînit admirabil psihicul, ceea ce constituie o dovadă concretă că posibilitățile umane își întind teritoriul nu numai pe scara terestră, ci și pe cea cosmică. La 12 aprilie 1961, primul astronaut din istorie ne-a relevat faptul că omul poate explora Cosmosul.

Din această zi a devenit limpede că, pe baza zborului cu succes al primului om în Cosmos, oamenii de știință și tehnicienii au acum toate temeiurile ca să accelereze la maximum pregătirile pentru pătrunderea omului în adîncurile spațiului interplanetar.

Se pune întrebarea: în afară de confirmarea posibilităților omului de a întreprinde zborul cosmic, ce alt rol a avut cosmonautul în timpul zborului cosmic?

Gagarin ne lămurește: „A fost mult de lucru. Am lucrat în tot cursul zborului”.

Ce-i drept, succesele cosmonautice sovietice de-a lungul perioadei începute la 4 octombrie 1957 și pînă astăzi se datoresc, între altele, nivelului înalt atins de automată și telemecanică. Cu toate acestea, inteligența, capacitatea de discernămint, aptitudinea omului de a se descurca în cele mai neprevăzute și complicate situații și încă multe

alte însușiri specifice ființei umane — fiecare în parte sau global — nu pot fi înlocuite de vreun mașină sau vreun element de automată și telemecanică, oricît de perfecționat ar fi acestea.

Controlate de om, elementele de automată și telemecanică își măresc însutit valoarea. Au un alt echivalent teoretic și practic. Capătă noi direcții de orientare și utilizare, pe care numai mintea omenească le poate sesiza.

Dar nu numai atât. Cosmonautul Gagarin a putut da o contribuție de o valoare excepțională pentru cea mai dramatică fază a zborului cosmic: revenirea „acasă”, pe teritoriul natal. Acest moment emoționant, adică desprinderea navei cosmice de pe orbită și înscrierea ei pe un itinerar de apropiere de Pământ, depinde — în principal — de două lucruri esențiale: primul — cunoașterea extrem de precisă a parametrilor zborului pe orbită de către centrul de urmărire, calcule și comenzi de pe Pământ; al doilea — stabilizarea mișcărilor navei cosmice și orientarea ei riguroasă în vederea intrării în funcțiune a motorului rachetă de frînare.

În ambele privințe Gagarin a putut avea următoarele contribuții:

1) La bordul navei cosmice sovietice existau instalații de navigație care determinau în permanență elementele traiectoriei. Rezultatele determinărilor erau transmise la sol centrului de urmărire, calcule și comenzi, care le confruntau cu aceleași date determinate direct, pe sol. Deci, două căi de determinare a aceluiași elemente, tocmai pentru a se asigura cunoașterea lor riguroasă. Cosmonautul a putut supraveghea funcționarea corectă, precisă, a instalațiilor de pe navă, cit și transmiterea datelor spre Pământ prin canalele de telecomunicație.

2) Pe bordul navei cosmice sovietice existau sisteme tehnice care erau destinate să asigure stabilizarea și orientarea acesteia în mod convenabil scopului menționat anterior. Fiind „la fața locului”, pe bordul navei, Gagarin a putut supraveghea și interveni în caz de nevoie, pentru a asigura îndeplinirea corectă a operației de stabilizare și orientare corectă a navei cosmice.

Revenirea pe Pământ s-a efectuat în condiții strălucite, iar acest lucru constituie de asemenea o cheie a splendeidei performanțe realizate de știința și tehnica sovietică: zborul plin de succes al primului om în Cosmos.

Gloria cosmonautului și a constructorilor navei aparține orînduirii sociale din Țara Sovietelor, care asigură științei și tehnicii posibilități de dezvoltare nelimitate.

Ing. Ion PASCARU

conf. univ. la Institutul politehnic București

PRIMUL

Așadar primul om care a văzut cu ochii lui că Pământul e rotund;

Primul om care a văzut că, de sus de tot privind, cerul se înfățișează întunecat, iar Pământul, dimpotrivă și semnificativ, albastru deschis;

Primul om care a înconjurat globul pămîntesc în 108 minute;

Primul care a înfrînt în spații imponderabilitate, respirînd, trăind, muncind în împrejurări în care nici o ființă umană nu s-a aflat pînă la el;

Primul om care a vorbit, prin radio din ceruri, cu oamenii de pe Pământ;

Primul om care a auzit „Valurile Amurului” la 300.000 metri înălțime;

Primul om pe care stelele l-au înfrînt într-un loc unde nu înfrînteră încă nici un trimis al Pământului;

Primul, primul, primul este comunist.

★

Și, precum o revoluție, zborul comunistului în Cosmos a zguduit lumea. În ziua de 12 aprilie toată planeta s-a gîndit la Iuri Gagarin, a rostit numele lui Iuri Gagarin. Pentru cine urmărește cu ochii istoriei întrecerea de ani de zile pornită între socialism și capitalism, ziua de 12 aprilie pare asemenea unei date care marchează cîștigarea unei bătălii decisive. Sînt zile anonime și zile istorice: 12 Aprilie va fi învățată la școală.

★

Primul este comunist.

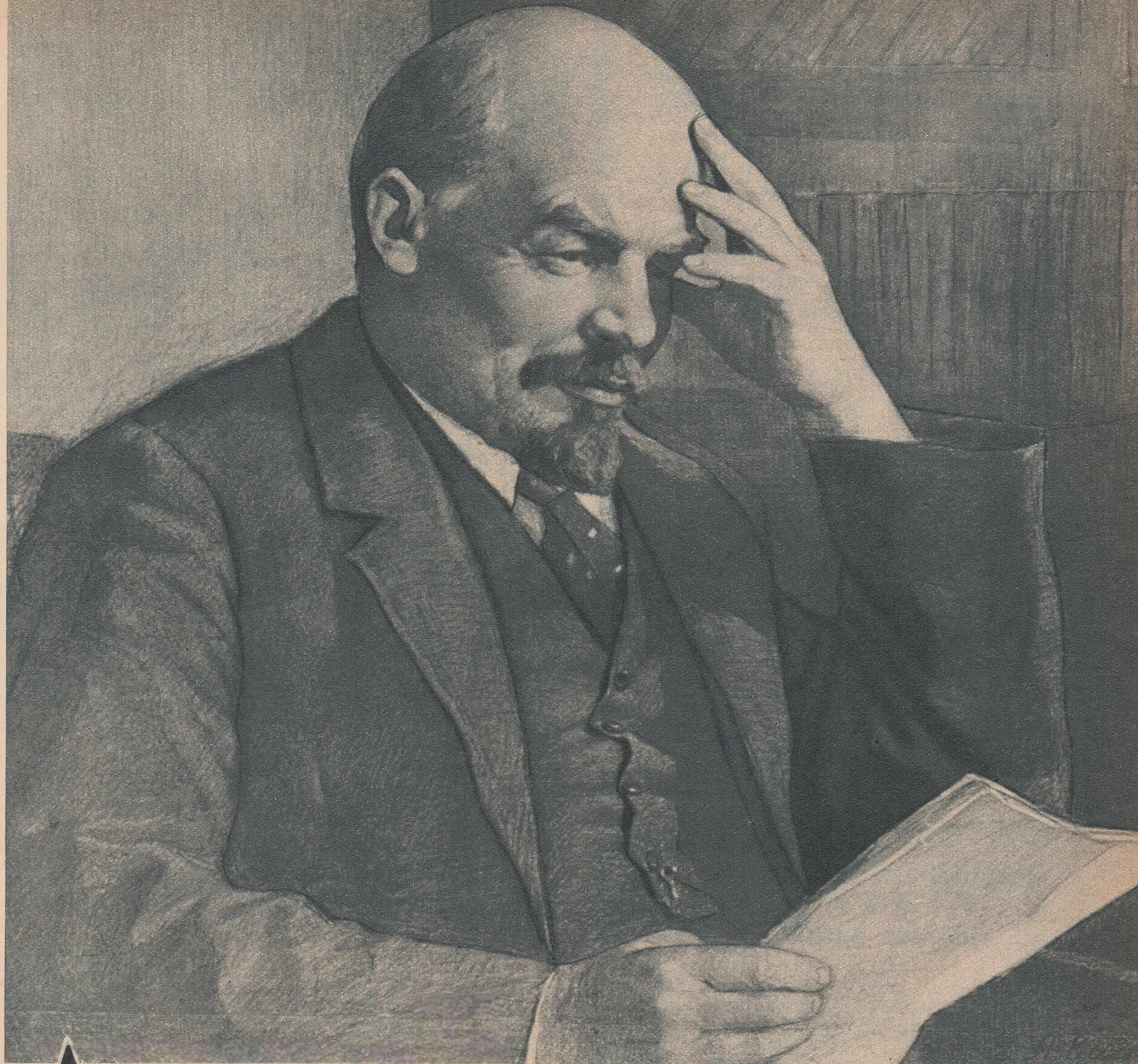
Cuvintele acestea le spune toată lumea. Sau mai bine zis toate lumile.

Le rosteste lumea socialistă, cu fireasca mîndrie a învingătorului în întrecere. Le rosteste lumea capitalistă cu iarăși fireasca amărăciune a unei uriașe înfrîngerii.

Chemîndu-i la o ședință de critică și autocritică — istorică pentru stadiul actual al realităților capitaliste — pe conducătorii cosmonautice americane, Camera Reprezentanților le-a adresat, prin glasul congresmanului King, următoarele cuvinte foarte pline de adevăr: „Nu există prețuire pentru locul doi. Noi toți știm cine a fost Lindberg dar nimeni în această încăpere nu-și aduce aminte cine a fost al doilea om care a traversat cu avionul Atlanticul”.

În schimb omenirea întregă nu va putea uita nici cînd că primul cosmonaut a fost un om sovietic, un comunist: Iuri Alexeevici Gagarin.

AI. MIRODAN



AMINTIRI *de neuitat*

Cînd, în noiembrie 1917, muncitorii și țărani din Rusia, conduși de partidul comunist, au sfărîmat lanțurile robiei seculare, doborînd guvernul burghez și instaurînd puterea sovietică, masele muncitoare din toate țările au salutat cu bucurie primul stat proletar din lume. Ele au fost alături de lupta plină de abnegație a popoarelor Republicii Sovietice împotriva forțelor contrarevoluționare interne și internaționale. În anii

intervenției militare străine și ai războiului civil mulți dintre oamenii muncii din diferite țări, printre care și romîni, au participat la luptele eroice care au intrat în legendă, înrolați fiind în batalioanele Armatei Roșii și în regimentele internaționale.

Amintirile romînilor despre luptele pline de eroism pentru apărarea revoluției socialiste se leagă strîns cu amintirile despre genialul conducător al proletariatului rus, întemeietorul parti-

dului comunist și al statului sovietic: V.I. Lenin. Unii dintre ei au stat de vorbă cu Vladimir Illici iar alții l-au auzit vorbind. Cu prilejul aniversării a 91 de ani de la nașterea lui Lenin, publicăm cîteva fragmente din amintirile romînilor care au avut prilejul să-l întîlnească pe marele V.I. Lenin. Fragmentele sînt extrase din culegerea „Amintiri despre Marele Octombrie”, apărută în Editura de Stat pentru Literatură Politică.

Strălucit printre străluciții oratori, care stîrnea furtuni de aplauze și de urale în largă, dar neîncăpătoarea sală, Lenin, la ședința Congresului al III-lea al Sovietelor pe întreaga Rusie, care a luat locul Adunării constituante, încălzit și entuziasmat și el, anunța constituirea formei sovietice de stat, anunța că noul stat proletar dăduse dovada viabilității lui prin aceea că întrecuse celălalt stat proletar cunoscut de istorie, Comuna din Paris, cu 15 zile. În închipuirea lui clarvăzătoare, aceste 15 zile erau cheazășia și se prefăceau în 15 săptămîni, în 15 luni, în 15 ani, în 15 decenii, în 15 veacuri, în infinit.

În timpul acestui congres al Sovietelor l-am mai întîlnit pe Lenin de cîteva ori, la sfîrșitul ședințelor, în holul care ducea spre ieșire. De departe fața i se lumina de zîmbetul lui, îmi strîngea mîna, îmi spunea două-trei vorbe și se îndrepta spre ieșire, unde îl aștepta mașina.

★

După vreo lună și ceva de la acest congres, l-am văzut din nou. Era pe la mijlocul lui februarie 1918. M-am dus seara la Smolnii. Era o ședință prelungită a Sovietului Comisarilor Poporului, Ședința aceea a ținut mult. Pe la ora două noaptea,

Lenin a ieșit din ședință și ne-a adus la cunoștință că s-a hotărât înființarea unui înalt colegiu care să conducă lupta împotriva contrarevoluției de la sud și că în fruntea acestui colegiu am fost ales și eu, ca unul dintre membri. S-a interesat din nou de situația din România și de perspectivele viitoarei lupte de la sud. Apoi mi-a înmănat decretul de numire în acest important organism, ne-am strâns mâinile și ne-am despărțit.

Era ultima dată când mai vorbeam cu el, ultima dată când îi mai strungeam mâna...

Am purtat decretul lui Lenin asupra mea ca pe o comoară, ca pe un talisman. Reciteam adesea rîndurile decretului, priveam iscălitura lui Lenin, și toată personalitatea marelui om se redeștepta în mine.

M. Gh. BUJOR

Și iată că l-am putut auzi pe Lenin, i-am putut privi chipul, am putut sorbi din cuvintele lui marea bucurie a încrederii în victoria cauzei proletarietului de pretutindeni!

Era în ziua de 7 Noiembrie 1918. Lenin vorbea la dezvelirea plăcii comemorative închinată memoriei eroilor Revoluției din Octombrie.

În câteva cuvinte Lenin a evocat sacrificiul celor mai buni fii ai poporului, care s-au jertfit pentru sfărîmarea jugului capitaliștilor și moșierilor, pentru încetarea războaielor între popoare, pentru doborîrea stăpînirii capitaliste, pentru socialism. De-a lungul multor decenii — a spus Lenin — au căzuț mii de luptători împotriva țarismului, dar moartea lor a ridicat la luptă un număr tot mai mare de noi și dîrzi luptători. Acei tovarăși însă care au luptat în zilele lui Octombrie anul trecut au cunoscut marea fericire a victoriei. Revoluția a învins. Și acum — răsuna glasul lui Lenin — în toate țările fierbe și clocotește revolta muncitorilor, iar capitaliștii din lumea întreagă, stăpîniți de furie și de groază, încearcă să înăbușe revoluția. De aceea va trebui să dăm bătălii noi și noi jertfe.

Apoi Lenin s-a oprit o clipă. Privirea lui voia să ne cuprindă parcă pe toți într-o caldă îmbrățișare. Nemișcat, fără să schițeze vreun gest, rupînd tăcerea care se așternuse și în mijlocul căreia el părea parcă și mai mare, mai blînd, mai înțelept decît toți ceilalți, a rostit vestita lozincă: „Po-beda ili smerti!” — „Victorie sau moarte!”

Cu aceste cuvinte, care-mi sună și azi în urechi, am pornit spre Harkov. Ele au înflăcărat pe toți luptătorii Armatei Roșii.

De atunci au trecut aproape patruzeci de ani. Sînt însă momente în viață care, înfruntînd scurgerea vremii, stăruie de-a pururi în amintire. O astfel de clipă am trăit și eu atunci cînd am avut marea fericire de a-l asculta pe Lenin.

Ion CLOȚAN

Răspîndirea operelor lui V. I. LENIN în țara noastră

Încă din adîncă ilegalitate partidul clasei muncitoare din țara noastră, în ciuda crîncenei terori a aparatului polițienesc burghez-moșieresc, a editat și răspîndit în rîndurile maselor muncitoare operele lui Lenin. Dintre acele lucrări fac parte: „Despre democrația burgheză și dictatura proletarietului”, „Sarcinile imediate ale Puterii sovietice”, „Stîngismul — boala copilăriei comunismului” și altele.

După eliberare, prin hotărîrile C.C. al P.M.R., operele clasicilor marxism-leninismului, operele marelui învățator și conducător al proletarietului internațional, Vladimir Ilici Lenin, au fost editate în tiraje mari și sînt studiate de cele mai largi mase ale oamenilor muncii.

În acest răstimp s-au tipărit 120 titluri din lucrările lui Lenin, într-un tiraj total de peste 5.500.000 exemplare. Aceasta înseamnă, în medie, cîte un exemplar de fiecare al treilea locuitor al țării. Numai seria de „Opere” tipărite după ediția a IV-a rusă în 38 volume a însumat un total de 1,6 milioane exemplare.

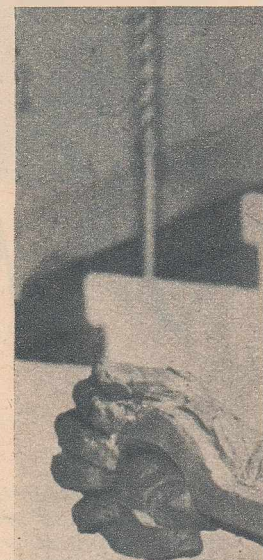
Pentru răspîndirea cît mai largă a învățaturii marxist-leniniste, C.C. al P.M.R. a hotărît începea în 1960 a editării operelor complete ale lui V.I. Lenin în 55 volume, după ediția a V-a rusă. Din această nouă ediție au și fost tipărite volumele I și II.

Nemuritoare învățatură leninistă stă la temelia politicii Partidului Muncitoresc Român, ea însuflețește și călăuzește poporul nostru în marea operă de construire a socialismului și comunismului.



Schimbul de mîine, tinere mlădițe ale socialismului, vrea acum, în preajma marii aniversări a partidului, să cunoască cît mai multe din realizările eroicei noastre clase muncitoare. Fotoreporterul a surprins în imaginea de față un grup de pionieri din Capitală care s-au întîlnit în minunatul parc al palatului lor cu doi fruntași în producție de la uzinele „Tudor Vladimirescu” — lăcătușul Dinu Mihai (mijloc) și inginerul Cezar Mereuță (dreapta).

*Din
mii
de
inimi*





Am început să numărăm zilele ce ne mai despart de marele eveniment: aniversarea a 40 de ani de la înființarea Partidului Comunist din România. În cinstea acestei aniversări glorioase, în Capitală ca și în întreaga țară se organizează numeroase manifestări cultural-artistice. Din mii de inimi se înalță dorința de a cinsti măreața sărbătoare a partidului. În sălile de conferințe publice, în cluburi și cămine culturale se țin conferințe menite să illustreze pagini din lupta eroică a partidului, din prima zi a nașterii sale pînă în minunatele zile ale prezentului. Se prezintă filme și programe artistice, se organizează simpozioane și expoziții evocînd momente din cei 40 de ani de luptă a partidului.

Pentru luminoasele zile pe care le trăim au luptat, înfruntînd temnițele și teroarea fascistă, cei mai buni fii ai poporului: comuniștii. Acum, în preajma aniversării, oamenii vor să se întâlnească cu vechii luptători, care să le vorbească despre lupta partidului nostru în ilegalitate.

Evenimentul de la 8 Mai este un minunat prilej de inspirație pentru compozitorii, poeții, prozatorii, artiștii plastici din țara noastră. Seri de poezie închinată partidului, șezători și convorbiri literare în care vor fi evocate figurile de comuniști din literatura noastră contemporană, noi lucrări ale pictorilor și sculptorilor urmăresc, de asemenea, să oglindească realizările mărețe ale oamenilor muncii conduși de partidul nostru.

Teatrele pregătesc cu febrilitate noi premiere pentru cinstirea aniversării. Pe scena teatrului „C. I. Nottara“ de pildă, se repetă piesa lui Aurel Mihale intitulată „Primăvara timpurie“, iar la Teatrul Muncitoresc C.F.R. Giulești actorii dau viață piesei „Ochiul albastru“ de Paul Everac.

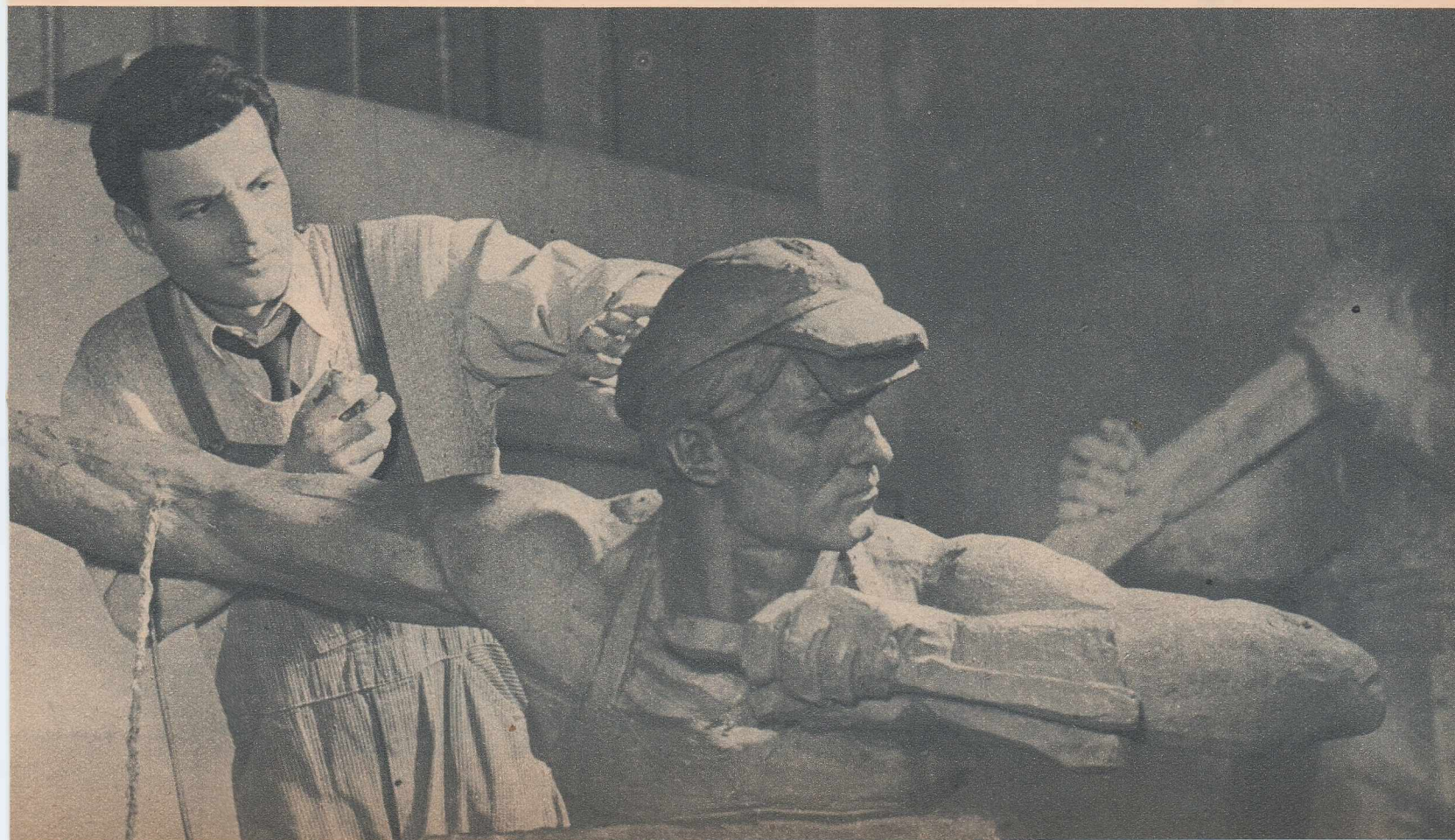
Marile ansambluri de cîntece și jocuri, cum sînt cele ale C.C.S., U.T.M., ansamblul Ciocîrlia ș.a. — care și-au cîștigat de mult prețuirea publicului — se vor infățișa și ele cu programe festive, închinată luptei partidului.

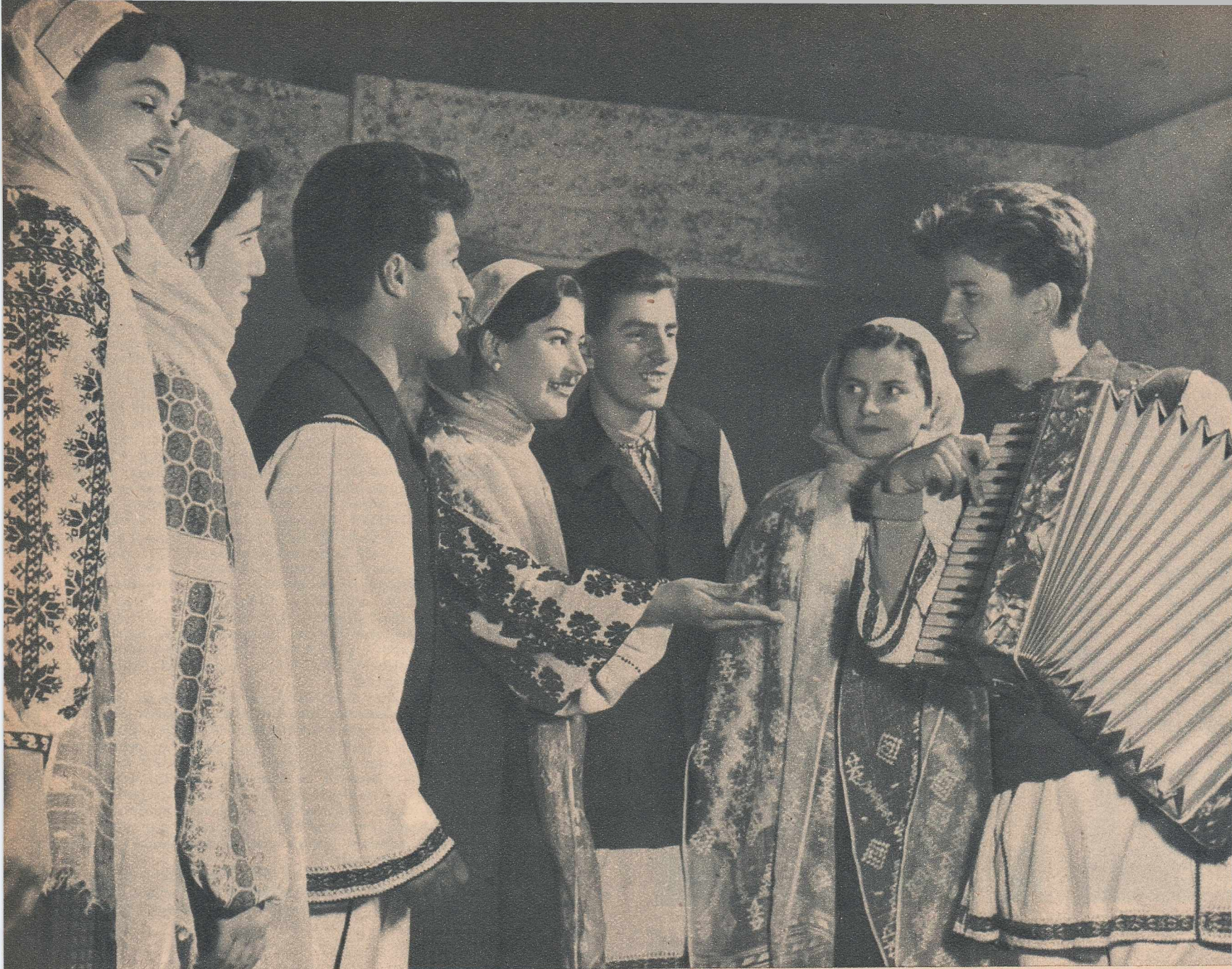
În aceste zile, artiștii amatori de la orașe și sate se întrec în cadrul celui de-al VI-lea concurs al formațiilor artistice de amatori.

În cinstea zilei de 8 Mai se va redeschide în Capitală expoziția permanentă „București în arta plastică“ îmbogățită cu noi și valoroase lucrări. Casa de creație populară va organiza și ea o expoziție de artă plastică, în care vor fi cuprinse cele mai bune lucrări ale artiștilor amatori. Muzeul Simu și Muzeul de istorie a orașului București vor organiza în întreprinderi și la sate o serie de expoziții pe teme inspirate de lupta clasei muncitoare sub conducerea partidului pentru înstaurarea regimului de democrație populară și zugrăvirea acestei lupte în arta plastică contemporană.

Acestea sînt numai o parte din numeroasele manifestări cultural-artistice care se desfășoară în întreaga țară în cinstea celei de-a 40-a aniversări a partidului nostru.

Sculptorul Dorio Lazăr finisează noua sa lucrare: „Ojelar“ — închinată aniversării a 40 de ani de la înființarea partidului.





Alături de multe alte surate ale ei, brigada artistică de agitație a gospodăriei agricole colective din comuna Modelu, raionul Călărași, pregătește un nou program, închinat marilor sărbători de la 8 Mai.



Fotoreporterul a surprins una din repetițiile la masă cu pleasa „Poveste neterminată” de Horla Lovinescu. „Am încercat să scriu o piesă de actualitate — ne-a spus dramaturgul — în care spectatorii să recunoască pe scenă chipuri, situații și probleme curente din viața lor cotidiană”.



sensul acesta, stă mărturie elocventă lacul de acumulare de la Bicaz care, pe lângă faptul că asigură funcționarea hidrocentralei, pune la dispoziție o cantitate de apă ce va acoperi cerințele irigației (în sudul Moldovei și în Bărăgan) pe o suprafață de aproximativ 300.000 de hectare.

Dar irigațiile se pot efectua nu numai cu ajutorul lacurilor de acumulare ale hidrocentralelor. Rețeaua diverselor riuri și mai cu seamă prezența Dunării în țara noastră dau posibilități cvasinemărginite de aprovizionare cu apă. Lucrul acesta a fost subliniat în multe documente de partid și de stat. Vorbind despre măsurile ce trebuie luate acum și în următorii 10-15 ani, Congresul al III-lea al P. M. R. sublinia: „...se va da o atenție deosebită folosirii raționale și complexe a resurselor de apă și se va mări suprafața irigată pînă la circa 2 milioane hectare”.

De altminteri la ora actuală regiunea cu cel mai înalt potențial agricol și cu cea mai mică densitate hidrografică — Bărăganul — este îmbrățișată de o rețea de stațiuni de cercetări științifice puse în slujba irigațiilor. Stația de pompare plutitoare în sistemul de irigație Călărași-Roșeți — una din cele mai moderne din țară — asigură deja căderea „ploilor” la timp. Tot la ora actuală se întocmesc noi proiecte pentru extinderea irigațiilor în Bărăganul de sud, Cîmpia Putnei, Terasa Mihai Bravu, Terasa Brăilei etc., cuprinzînd o suprafață de circa 200.000 hectare. Documentele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. prevăd de asemenea ca pînă la sfîrșitul lui 1965 să irigăm o suprafață de cel puțin 800.000 hectare. Prevederea aceasta a început să capete viață.

DOUĂ ORE DE ADMIRAȚIE

Pe șantierul de irigații al Bărăganului de sud (Valea Jegăliei, raionul Fetești), deși lucrările n-au fost definitivare, apa a curs, în mod provizoriu, chiar vara trecută. În ziua cînd s-a produs acest eveniment, oamenii din partea locului au exclamat: «Priviți, Dunărea curge peste „trupul” a șase gospodării colective!» Deși aveau alte treburi, colectivității au rămas apoi vreme de două ore pe malul canalului, admirînd apa pe care moșii lor au visat-o sute de ani. Admirația lor n-a fost așa, din motive sentimentale. Admirația aceasta purta certe interese economice. Oamenii știau că, tot în Bărăgan, colectivității care au avut ogoarele irigate de stația de pompare de la Călărași-Roșeți au cules 7.500 kilograme porumb la hectar, în loc de 2.500-3.000 kilograme cînd n-aveau „ploaia” irigațiilor.

Acesta este deci motivul pentru care oamenii de pe Valea Jegăliei au admirat două ceasuri apele scoase din albia Dunării și trimise peste ogoarele lor înfrățite.

AȘA SÎNT COMUNIȘTII

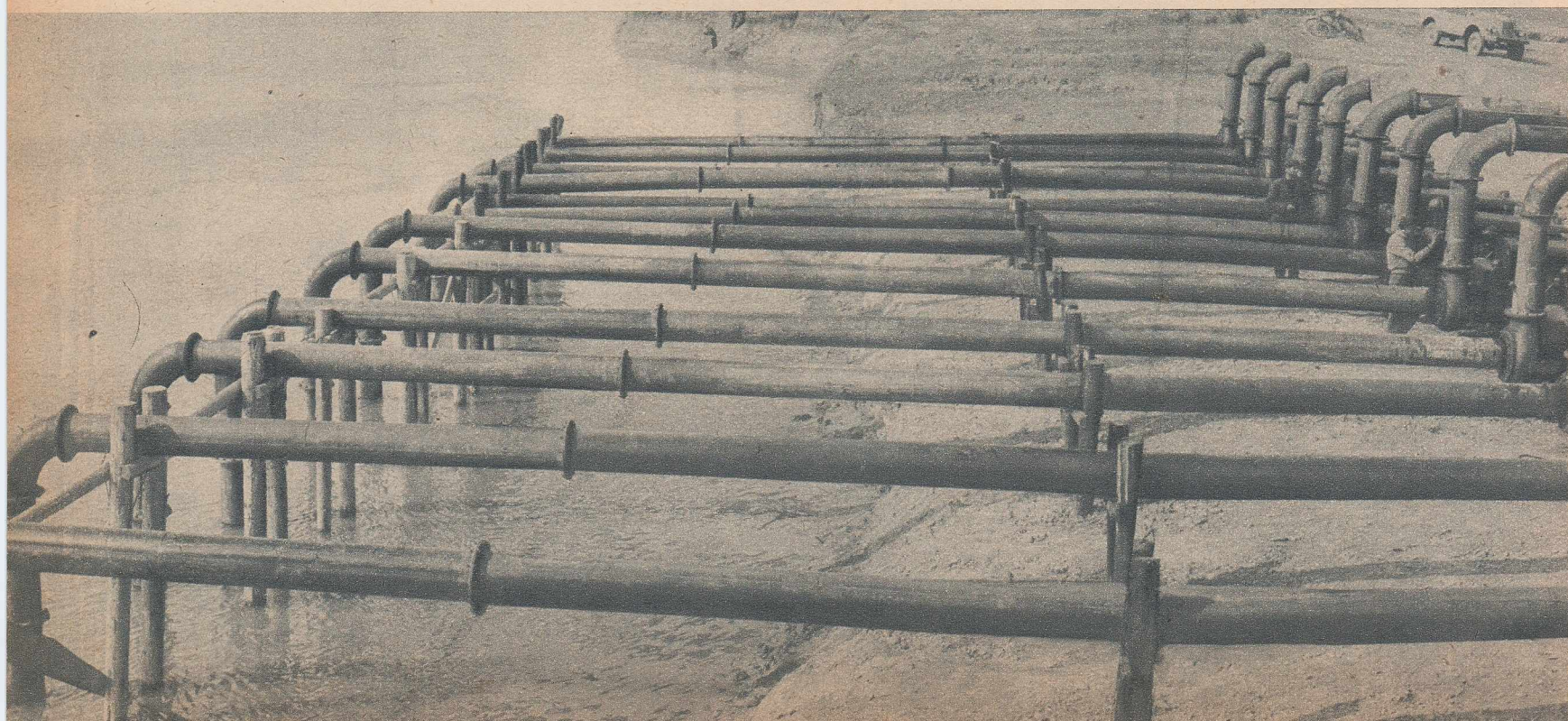
Foarte recent am fost oaspeții Bărăganului. Am colindat perimetrul a șase gospodării colective din raionul Fetești.

Pe aici va curge o parte din apele Dunării. Oamenii săpau canale secundare pentru irigații. Am întîlnit pe șantierul de la Jegălia și oameni... străini, adică țărani colectivști care nu săpau canale în perimetrul gospodăriei lor, ci în acela al colectivelor din alte sate. Comuniștii Ion Nedelcu și Nicu Marin de la gospodăria colectivă din Pietroiu (ca să amintim doar două nume), după ce și-au săpat canalele pentru gospodăria lor, au plecat să lucreze voluntar pentru colectivității din Gîldău. Sute de colectivști din Sudiți și din Săveni, în frunte cu comuniștii, deși nu se vor bucura încă în acest an de roadele irigației, au venit să dea și ei o mîna de ajutor frățesc pentru tovarășii lor din Gîldău, care au rămas nițel în urmă.

Așa sînt comuniștii: în fruntea tuturor acțiunilor care fac viața mai bogată și mai frumoasă.

ÎN CINSTEA CELOR DOUĂ SĂRBĂTORI SCUMPE

Pentru șantierul de irigații de pe Valea Jegăliei, statul a dat nu puține parale. Întreprinderile — adică, tot statul — au trimis aici diverse mașini moderne, diverse materiale de construcții. Toate aceste lucruri au fost apreciate cum se cuvine de colectivității din Jegălia, Cocargeana, Ștefan cel Mare, Pietroiu, Gîldău și Șocariciu. Pentru a răsplăti ajutorul statului, ei au ieșit în aceste zile și în aceste nopți (da, s-a lucrat și noaptea; așa au vrut ei) ca un singur om pe șantierul de irigații al Bărăganului de sud. Între cele două urgențe ale campaniei de în-sămînțări, ei au venit (1.500-2.000 în fiecare zi) să contribuie din plin la crearea rîului dunărean, care să fie la dispoziția holdelor lor. Lucrările de terasament, cu un volum de aproape 450.000 m c, și cei 50 km de canale și nivelări în teren trebuie puse pe seama lor. Apropierea celor două sărbători scumpe inimii noastre — 1 Mai și cea de-a 40-a aniversare a partidului — i-a îndemnat pe colectivității de pe Valea Jegăliei să facă din noapte zi, pentru ca lucrările șantierului să nu sufere nici un fel de amîinare. Este și în atitudinea aceasta unul din semnele mari, de dragoste, pentru zilele pe care le trăim, pentru bătălia înflăcărată a desăvîrșirii construcției socialiste.



Montarea stației de repompare. De aci apele Borcei vor fi ridicate, cu ajutorul a 8 motopompe, prin conducta de refulare, la o înălțime de circa 39 metri, în canalul sistemului de irigații.

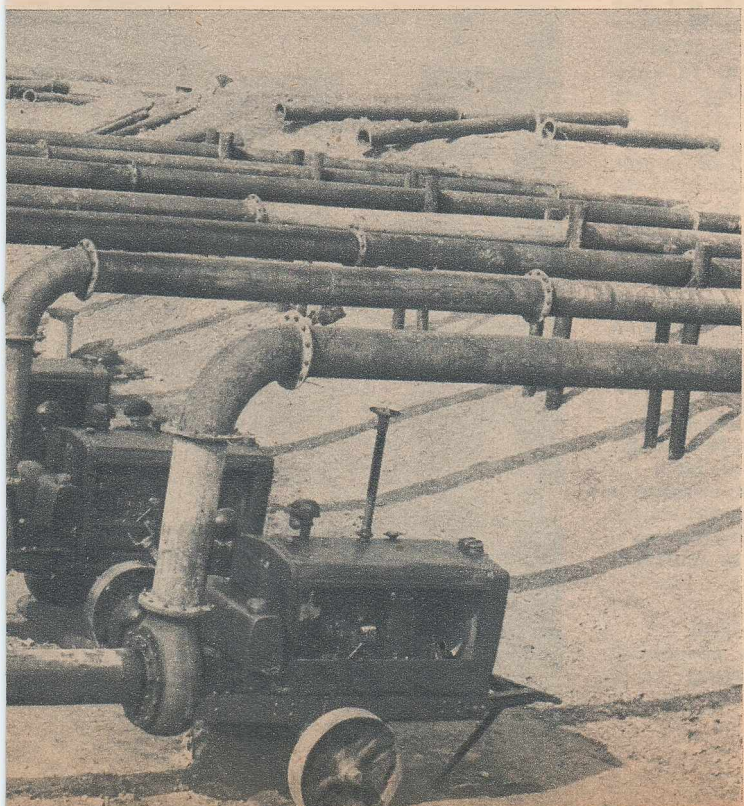


Roadele irigațiilor, calculate pe baza unor studii cu caracter informativ:

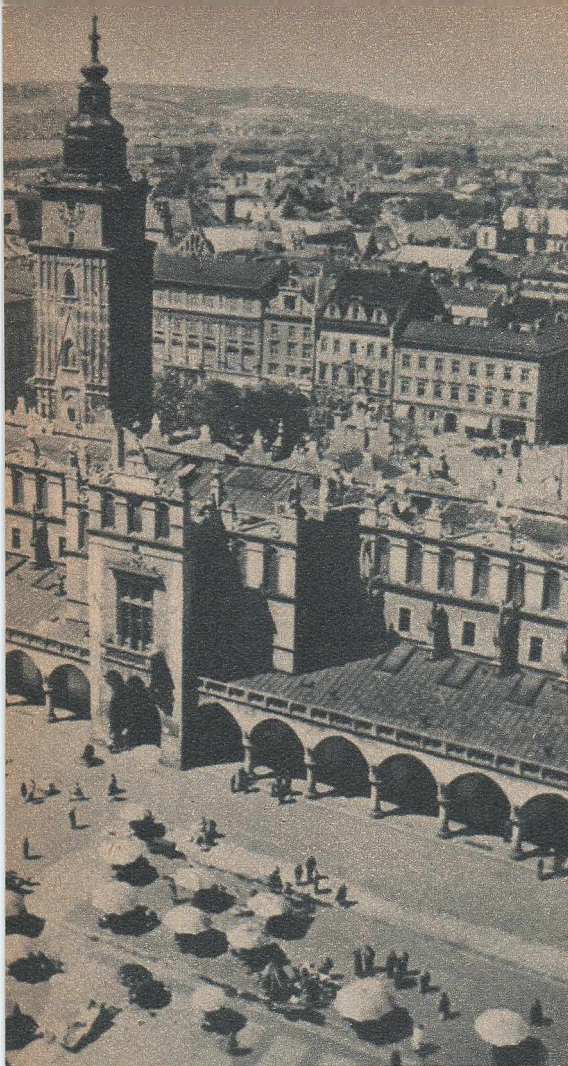
- dublarea producției de grâu;
- creșterea producției culturilor industriale de 3-5 ori;
- creșterea producției pomicole cu circa 400%;
- creșterea producției viticole cu circa 300%;
- obținerea unei asemenea creșteri a producției de furaje, încât să determine sporirea cu 300% a cantității de lapte de vacă.



Finisarea lucrărilor de artă din apropierea stației de repompare.



Stația de pompare Borcea. Apa e absorbită de 12 coloane și trimisă pe canalul de aducțiune de pe Valea Jeğăliei.



Cracovia. Piața medievală.

La fiecare amiază, toate posturile de radio poloneze transmit același program: „Heinalul Cracoviei“. În difuzor se aud mai întâi cinci pași cadențați răsunând, după toate aparențele, în podeaua unei încăperi goale și, imediat după aceea, scrișnetul unei uși sau poate al unei ferestre cu balamalele ruginite, deschisă brusc de o mână imaginară. Apoi pilniile difuzoarelor din toată Polonia vibrează de strigătul unei trompete care pare o arhaică chemare la luptă, ceva prea melodos pentru un semnal de bătălie, prea trist pentru anunțarea unei victorii, prea nostalgic pentru un simplu orologiu de amiază. Melodia crește, trompeta își înalță spre slăvi strigătul său ciudat, trimițându-și în văzduh cîntecul straniu ca o apariție din vremuri de mult apuse. Pe cel neavizat, semnalul acesta îl oprește în loc și îl face să ciulească urechile. E parcă anunțarea unui spectacol rar, dar în fapt e vorba numai de transmiterea orei exacte, o sfidare a tuturor sunetelor electronice care, la toate posturile de radio de pe pământ, punctează prin câteva fiuturi lungi de cîte o secundă și una scurtă de o singură terță amăgitoare oră exactă, imposibil de surprins în formă statică, oricît de electronice ar fi mașinile puse să fixeze un punct exact în nestăvilita scurgere a vremii. Trompeta cracoviană trezește, cheamă, cere ceva, spune un lucru uitat ca un cîntec prea vechi pentru timpurile noastre electronice, apoi deodată se frînge, sunetul ei moare într-un vaier jalnic, ca un strigăt de ajutor, ca țipătul unui înjunghiat, ca suspinul unui om ce se stinge. Tăcere. Din nou cinci pași, în aceeași cadență, din nou scrișnetul unei ferestre cu balamalele ruginite și trompeta învie parcă mai puternică, parcă mai triumfătoare, mai melodosă și mai nostalgică decît înainte. Aștepti cu respirația tăiată momentul în care melodia se va frînge și ești sigur că de data aceasta trompetistul își va cumpăta suflarea pentru ca ea să-ajungă pînă la capătul straniului său cîntec. Dar din nou chemarea moare în vaierul său sfîșietor. Din nou cinci pași, altă fereastră,

HEINALUL

de Ioan GRIGORESCU

altă trompetă... De patru ori răsună acest straniu semnal slobozit de suflarea unui om viu, fără îndoială de un om și nu de o mașinărie, căci o ureche atentă poate deosebi de fiecare dată alte modulații din straniul cîntec al trompetei cracoviene.

De unde vine, cine o cîntă și de ce se frînge atît de neașteptat această melodie? Stațiile de radio nu explică nimic. A doua zi, exact la aceeași oră toate antenele de radioemisie din Polonia vor trimite din nou în eter pașii omului necunoscut, scrișnetul ferestrei cu balamale ruginite și chemarea trompetei care, în fiecare zi, ceas de ceas, moare în același chip.

De șase sute de ani, „heinalul“ cracovian anunță trecerea timpului. Prima dată în ultima sută de ani trompeta a tăcut și poate nu în cel mai potrivit moment. Era prin 1920, imediat după sfîrșitul primului război mondial, cînd la Cracovia a sosit, împreună cu toată suita sa, mareșalul Foch, șeful armatelor aliate. De la banchetul tradițional ținut într-o atmosferă festivă, cu cîteva minute înainte de miezul nopții, mareșalul a ținut să iasă în piața veche a Cracoviei și să asculte heinalul din turnul catedralei Sfînta Maria. Și s-a oprit la picioarele turnului, înconjurat de o sumedenie de demnitari, în pustietatea pieței adormite. Au așteptat cu gîturile lungite spre înălțimi să se deschidă ferestruica din turn și, la lumina lunii, să sclipească viu aurul trompetei și peste orașul adormit să se reverse chemarea de miezul nopții. Dar nu s-a revărsat nimic, n-a strălucit nici o trompetă și ferestruica a rămas închisă. Orologiile altor biserici au bătut unul cîte unul ora. Clopotele și-au consumat dangătul înfiorat de clipa sacră a miezului nopții, oaspeții și-au privit îndelung ceasurile, dar turnul mare al catedralei a rămas solitar și taciturn.

Și s-a abătut iadul pe capul nenorocitului de trompetist care, cel dintîi din evul mediu și pînă atunci, ațipise la postul său și n-a mai cîntat heinalul spre ghinionul Poloniei burgheze dar, orice s-ar spune, nu spre primul ei ghinion.

Și a mai tăcut o dată trompeta. În 1939 Gauleiterul Guvernămîntului General — cum supranumiseră fasciștii Polonia cîtropită — Herr Franck, căruia îi plăcea să i se zică în intimitate „Sire“ și care pe banca acuzaților, la procesul din Nürnberg, a jurat că n-a auzit în viața lui de Auschwitz și Maidanek, și-a ales Cracovia drept reședință oficială. La prima sa augustă plimbare prin piața medievală a Cracoviei a fost surprins de heinalul din turnul catedralei.

— Was ist das? — a întreat el, înălțîndu-și o mînușă albă (n-a purtat niciodată mînuși de altă culoare) spre virful turnului.

— Obiceiul localnicilor, Sire; face așa de vreo șase sute de ani încoace...

— Aber das ist eine Barbarei, meine Herren!

Și heinalul a trebuit să tacă pînă în ianuarie 1945, cînd katiușele sovietice l-au făcut pe „excelența sa“ să-și adune în grabă catrafusele și să fugă, turbînd de furie că n-a putut da foc Cracoviei care astfel îi scăpa din mînă fără să fi primit din plin o lecție de adevărată „cultură“ fascistă.

Și heinalul a răsunat din nou.

Bate primul clopot al orei de amiază.

Din piața înfiorată de vibrația dangătului solemn, se ridică într-un filfîit agitat, ca la

auzul unei canonade, stolul de porumbei care, de fiecare dată, atîta timp cît bat clopotele și sună heinalul, se rotesc deasupra monumentului lui Mickiewicz înălțat aici. După ultima bătaie a clopotului, ferestruica din turn se deschide — îi auziți scrișnetul? — și în cadrul ei apare o scînteie: e strălucirea arămiei prin care se revarsă glasul trompetei vrăjite... Apoi cinci pași spre fereastră de apus, și din nou scrișnetul balamalelor vechi, alți cinci pași, altă fereastră spre alte zări, și din nou melodia aceea stranie, prea unduioasă pentru a fi semnal de bătaie, prea tristă pentru anunțarea unei victorii, prea nostalgică pentru un simplu orologiu... Și în același punct, la penultimul tact, sunetul moare ca un vaier jalnic, ca un strigăt de ajutor, ca țipătul unui înjunghiat, ca suspinul unui om ce se stinge.

Știu, mă veți întreba de ce heinalul cracovian se întrerupe de fiecare dată în ace-



CRACOVJEJ

lași loc, terminându-se prin vaierul acela dureros?

Legenda spune că straja din turn era pusă să dea și alarma, atunci când din înălțimi vedea că orașul e amenințat de vreo primejdie. Și că odată, când Cracovia a fost călcată de țilhari, un arcaș dușman ajuns pînă la poalele turnului a țintit în cel ce trezea orașul și i-a înfipt o săgeată în gît, exact în acest moment al cîntecului. De atunci melodia se întrerupe întotdeauna în același loc, de parcă acolo sus, în turnul catedralei, nu și-ar face serviciul unul din cei patru trompetiști-pompieri trecuți cu nume și pronume în statul de salarii al Sfatului popular orașenesc al Cracoviei, ci fantoma străzii medievale cu săgeata în gît...

Porumbeii care acoperă cu norul lor filfiitor, la fiecare dangăt de clopot, piața Cracoviei își au și ei legenda lor. Se spune că demult, cînd Polonia era hăcuită și împărțită între marii

Monumentul lui Mickiewicz, distrus de fasciști, se află din nou la locul său în Cracovia.



împărați ai Europei, un viteaz s-a gîndit să plece la Roma și să răscumpere libertatea țării sale. Avea însă nevoie de bani mulți, căci pe atunci libertatea nu se putea cumpăra decît cu mulți saci de aur sunător, și cum viteazul nostru era sărac s-a dus la o vrăjitoare, ca orice viteaz din orice poveste, să-l sfătuiască ce să facă. Iar aceasta i-ar fi spus că va avea oricîți bani va dori, dacă îi va convinge pe orașeni să se transforme în porumbei pînă la reîntoarcerea lui. Cracovienii îndrăgeau mai mult libertatea decît chipul omenesc și au primit tîrgul. Vrăjitoarea i-a prefăcut în porumbei și i-a spus viteazului să se ducă în piață, căci aceștia îi vor arăta de unde să-și ia aurul. Și cînd a ajuns sub turnul catedralei, l-a înconjurat pe viteaz stolul de porumbei cenușii, ca un uriaș nor filfiitor stîrnind o adevărată furtună în văzduh. I s-au rotit pe deasupra capului, l-au ademenit sub zidul turnului cel mare și, izbînd cu aripile în pereți, au început să le cojească tencuiala cea veche, care, căzînd la pămînt, se prefăcea îndată în aur. Și-a adunat viteazul aur cît a vrut, a umplut sacii, i-a încărcat în căruță și a pornit să răscumpere libertatea țării. Dar drumul era lung și călătorul singur. Or e știut că la drum lung și la singurătate tristă trebuie bani mulți, nu șagă. Și viteazul nostru, tot căutînd să-și alunge singurătatea prin veselele hanuri de pe drumurile Europei, a risipit toți banii și nu s-a mai întors acasă. De atunci porumbeii cracovieni așteaptă în

toarcerea celui ce le va reda chipul omenesc și nu e de loc de mirare ca, oprindu-te în piața medievală și făcîndu-le cu mîna, să fii înconjurat de un stol rotitor, aureolă fremătătoare de păsări care te privesc curioase, căutînd să vadă dacă nu ești tu cel așteptat de sute de ani.

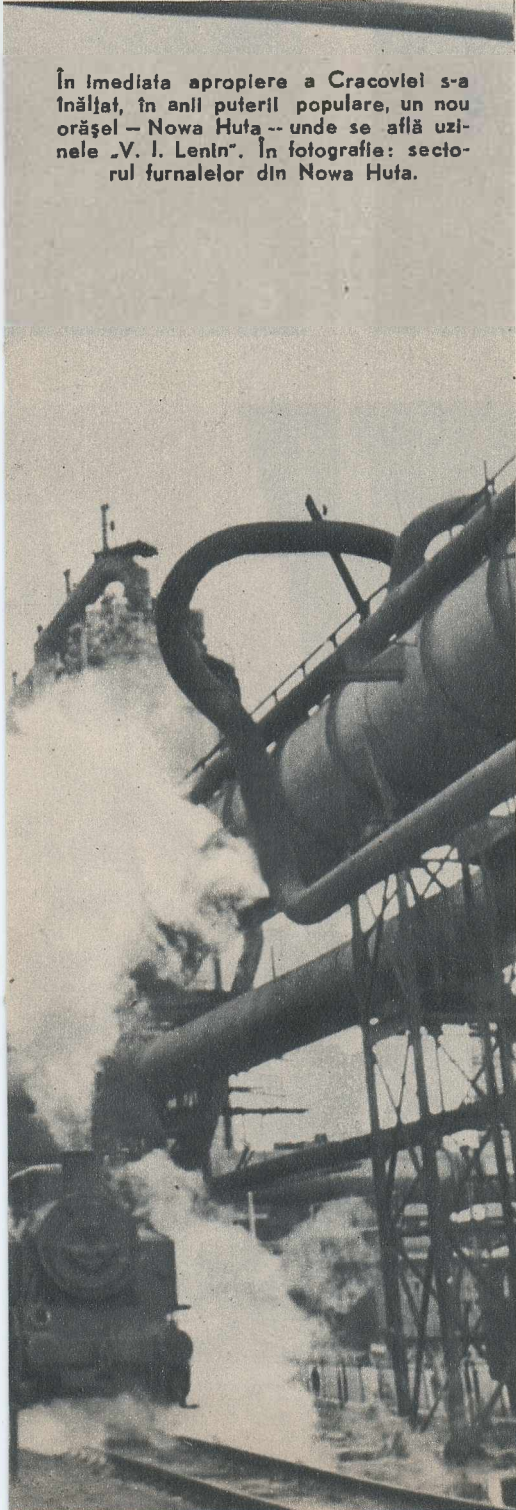
A ridicat mîna și Herr Franck, dar porumbeii Cracoviei nu i s-au rotit deasupra capului, căci nu mai puteau să vadă dacă nu cumva el ar fi cel așteptat, pentru simplul motiv că fuseseră de mult mincați de către orașenii cărora augustul Gauleiter le adusese mizeria, foametea, ghettourile și lagărele morții.

Dar și cei mai negri ani din istoria Cracoviei au trecut.

Trezit din coșmarul războiului, orașul străvechi, ridicat în timpul Renașterii, a renăscut a doua oară. În preajma lui, la numai șase kilometri de citadela căreia i-au trebuit 700 de ani pentru a ajunge ceea ce e astăzi, în ultimii ani s-a ridicat un nou „cartier“, oraș-satelit al Cracoviei, puternica Nowa Huta. Pentru a ajunge proporțiile Cracoviei, i-au trebuit Nowei Huta numai 7 ani. Dar șapte ani dintr-o epocă nouă în viața poporului polonez, epoca construirii socialismului.

Cine trece azi prin Cracovia se oprește cu uimire și încîntare să asculte bătaia clopotelor din turnul Mariațkii și heinalul cracovian. E același ca acum șase sute de ani, dar el cadentează timpul unei lumi noi.

În imediata apropiere a Cracoviei s-a înălțat, în anii puterii populare, un nou orașel — Nowa Huta — unde se află uzinele „V. I. Lenin“. În fotografie: sectorul furnalelor din Nowa Huta.



Un sanatoriu construit în apropierea Cracoviei.



AGRESTA ESTE GAGGARRINI!

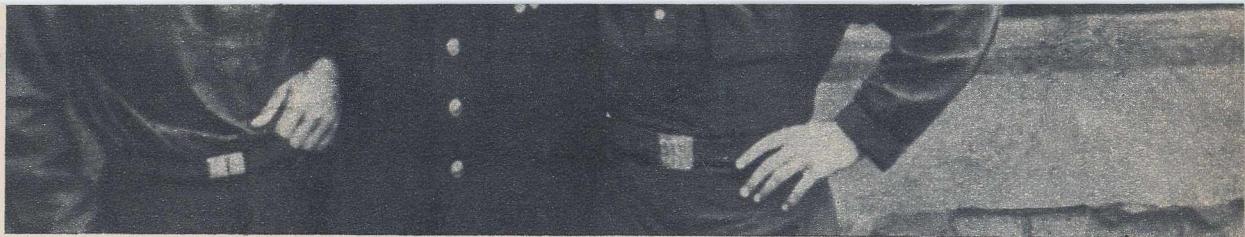




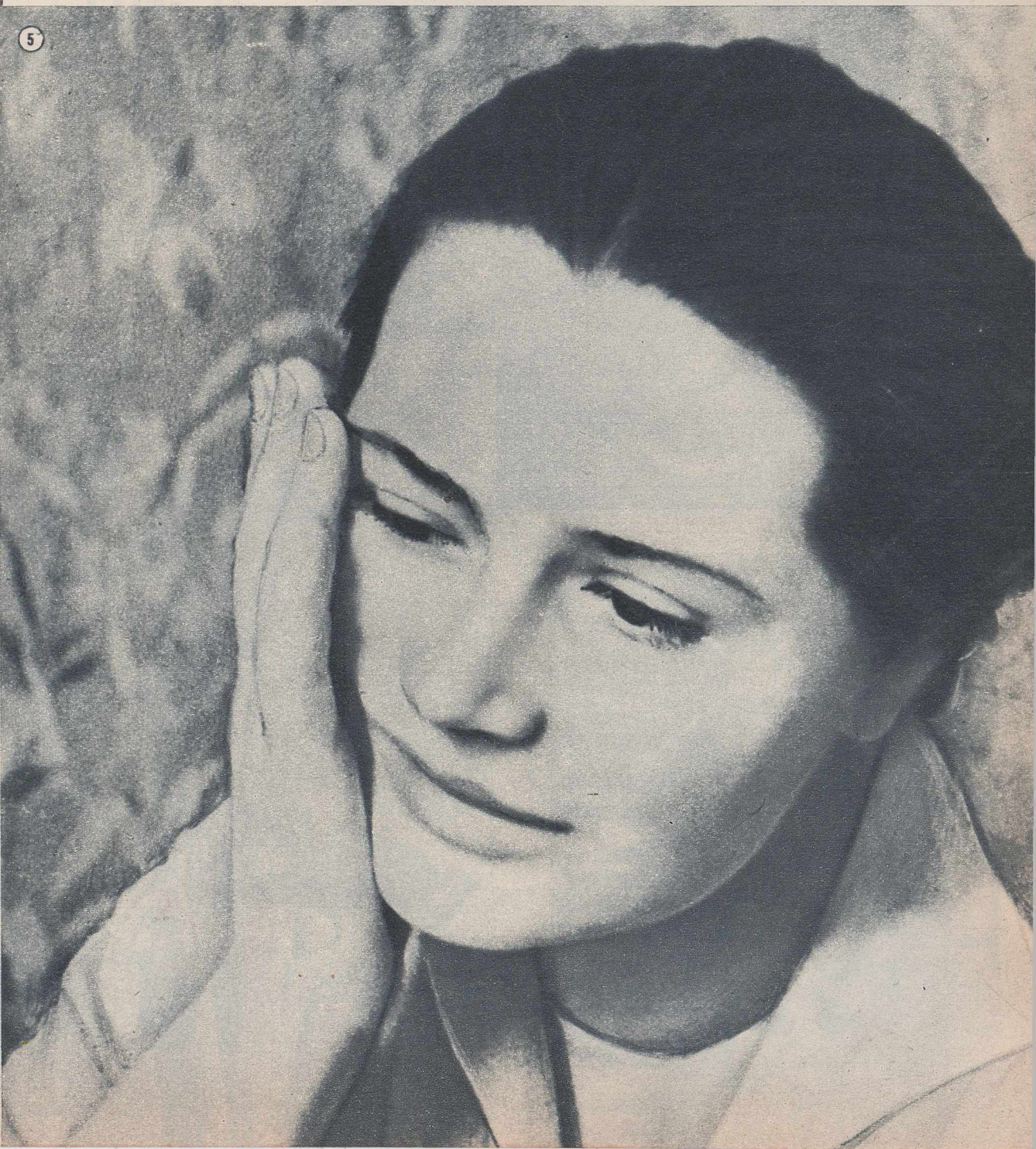
- ① Maiorul Gagarin, scriind cititorilor „Pravdei”, a doua zi după zbor.
- ② Un puști drăgălaș zîmbește obiectivului: luri.
- ③ Pe vremea cînd era un tînăr muncitor, modelier turnător.
- ④ Gagarin: micul elev de la școala de meserii din orașul Liuberți (dreapta).
- ⑤ 12 aprilie 1961... Ora 10,25... „Coboară!” Valentina Gagarina ascultă emoționată comunicatul de la radio.
- ⑥ „Tăticu’! Uite-l pe tăticu’!”... Într-adevăr. Toate camerele de luat vederi ale televiziunii erau îndreptate în ziua aceea spre tăticul Lenocikăi.

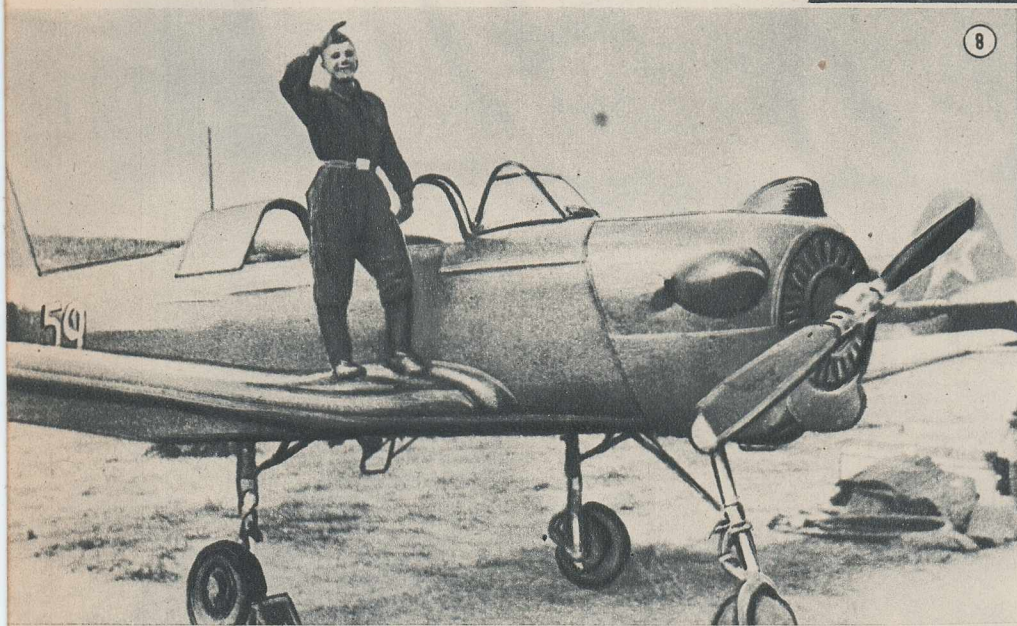
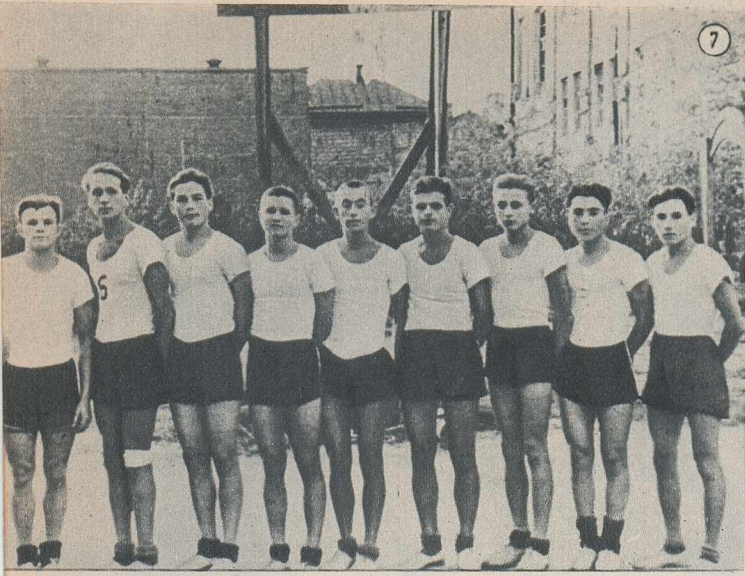
(Continuare în pag. 14)





5



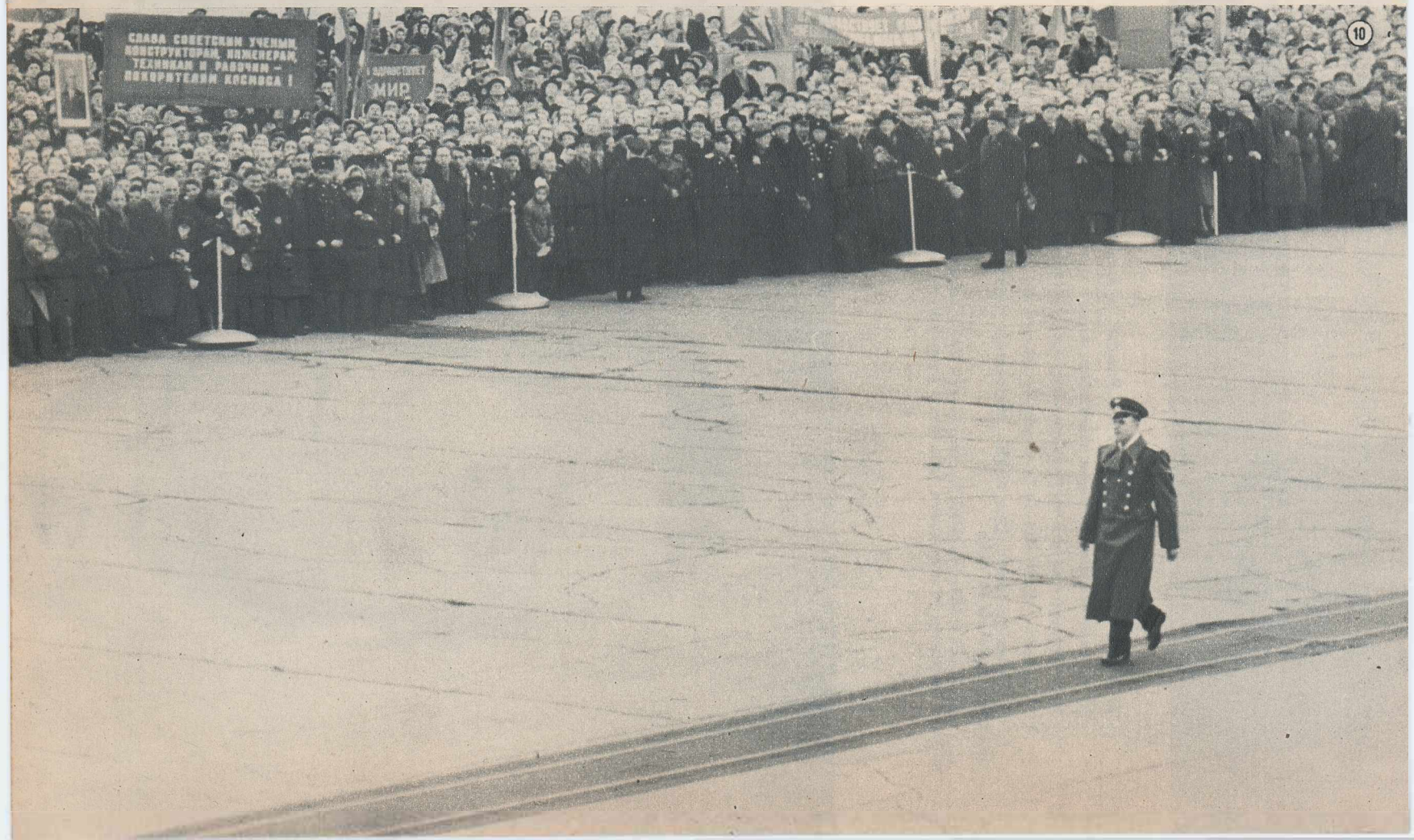


⑦ După o victorie la baschet, echipa s-a fotografiat în frunte cu căpitanul: Gagarin. Frumoasă amintire!

⑧ Orenburg... Elevul școlii de aviație s-a întors din primul său zbor. Și numai peste cîțiva ani se va spune: Gagarin este primul om care a fost în Cosmos.

⑨ Zborul a reușit!... Clipe de fericire în familia eroului cosmonaut.

⑩ Primul...



Triumful rațiunii omenești

Articol scris pentru revista
„Flacăra” de academicianul
Aleksandr NESMEIANOV,
președinte al Academiei de
Științe a U.R.S.S.

12 aprilie 1961 va intra pentru totdeauna în letopisețul istoriei universale. În această zi, pentru întâia oară, un om a săvârșit un zbor în Cosmos. Astfel s-a împlinit visul de veacuri al omenirii.

Primul cosmonaut al lumii este cetățeanul sovietic Iuri Gagarin. Zborul cosmic al lui Iuri Gagarin reprezintă cel mai mare eveniment științific al contemporaneității, un eveniment ce încununază epoca noastră, făcând-o nemuritoare și deschizând o eră nouă în viața societății umane.

În urmă cu jumătate de secol, marele nostru compatriot Konstantin Tsiolkovski a pătruns cu gândirea în viitor și a creat teoria zborului rachetelor cosmice.

În zilele noastre, oamenii de știință, ingineri și constructori — urmașii lui Tsiolkovski — oameni sovietici au dat viață visului care pînă de curînd părea fantastic.

Zborul cosmic al navei-satelit avînd la bord un om și întoarcerea ei în regiunea stabilită pe Pămînt este un real triumf al științei și tehnicii sovietice — un triumf al rațiunii omenești. Este un act de eroism al întregului popor sovietic, în numele păcii, în numele fericirii generațiilor viitoare.

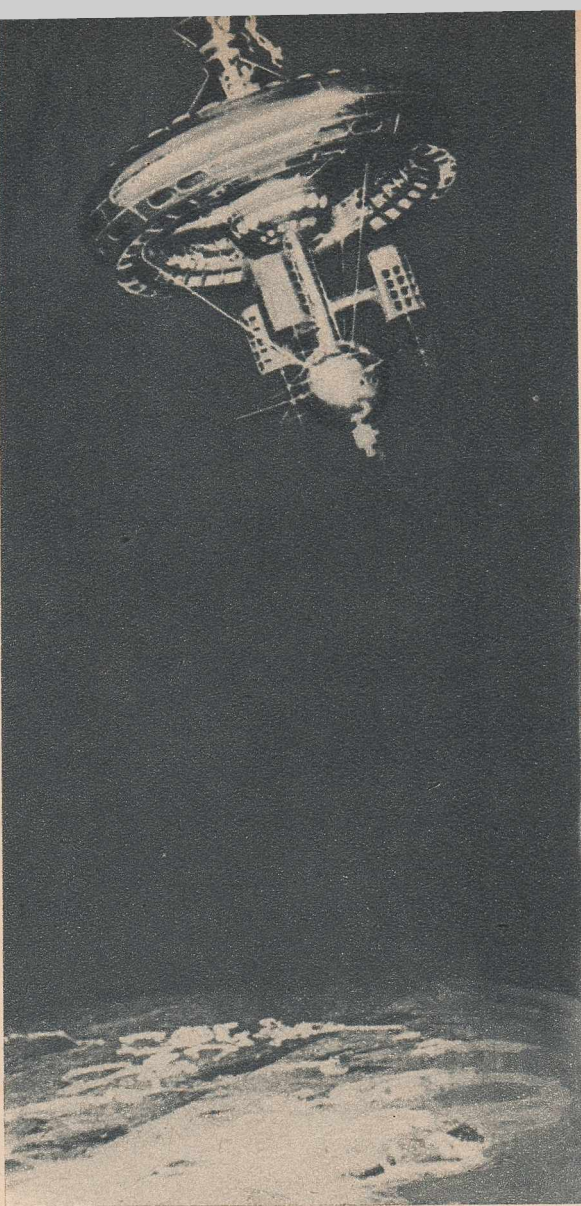
Traducerea în fapt a îndrăznețului vis al omenirii de a zbura în Cosmos a devenit posibilă datorită dezvoltării impetuoase a astronauticii — știință care de fapt este o sinteză a multor altor științe: matematică, fizică, chimie, aerodinamică, electrotehnică, radioelectronică, astromecanică, biologie, medicină și altele.

Zborul primului cosmonaut a fost pregătit de munca minuțioasă, creatoare, a numeroaselor institute științifice, de proiectări și construcții, laboratoare, uzine. În fața savanților ce lucrează în domeniul zborurilor cosmice stăteau multe probleme extrem de dificile, care după cum s-a văzut au fost rezolvate în mod strălucit. Zborul cu succes al lui Iuri Gagarin, ca și întoarcerea cu bine pe Pămînt demonstrează înalta eficacitate a mijloacelor elaborate de savanții, inginerii și constructorii sovietici. O deosebită importanță o are asigurarea dirijării automate a navei cosmice, a plasării ei pe orbită și a aterizării ei pe Pămînt, precum și securitatea zborului omului în Cosmos. În Uniunea Sovietică fiecare lansare a sateliților artificiali ai Pămîntului, a rachetelor cosmice și a altor dispozitive a fost legată de rezolvarea în principiu a unor probleme cu caracter științific și tehnic cu desăvîrșire noi, nemălîntînite prin îndrăzneala și precizia prezidenției științifice. Înainte de a întreprinde zborul omului, oamenii de știință sovietici au efectuat numeroase experiențe cu lansarea animalelor în Cosmos. Rezultatele obținute au ajutat să se determine felul cum se comportă un organism viu în condițiile neobișnuite ale Cosmosului, au ajutat la crearea utilajului și aparatului capabile să asigure omului securitatea zborului cosmic.

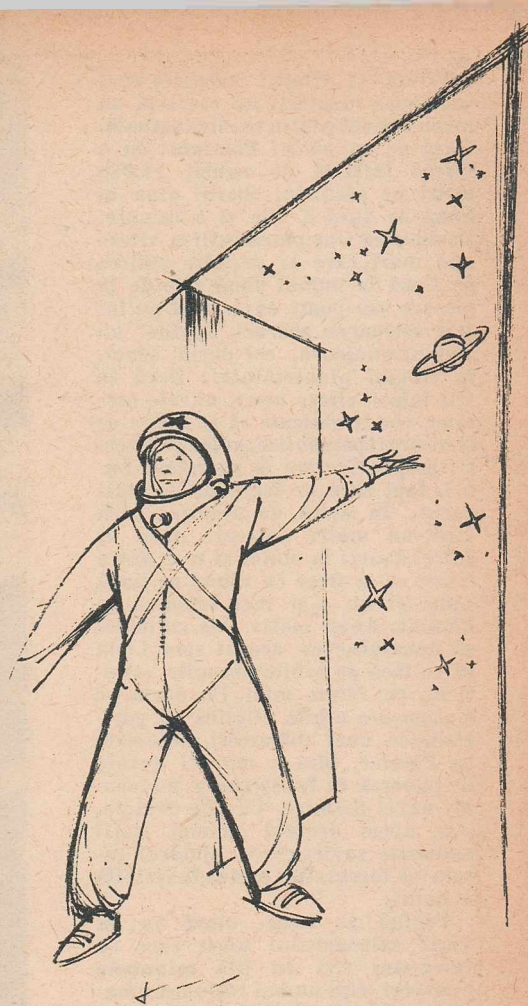
Primul cosmonaut, Iuri Gagarin, care de-a lungul zborului său pe o orbită în jurul Pămîntului a menținut legătura radiofonică în ambele sensuri, a declarat că în tot timpul zborului s-a simțit bine. Iar mai tîrziu, sînd de vorbă cu savanții și ziaristii care i-au ieșit în întîmpinare după aterizare, temerarul călător cosmic a spus că imponderabilitatea nu afectează capacitatea de muncă, trecerea de la starea de imponderabilitate la gravitație și apariția forței de atracție petrecîndu-se treptat.

Așadar, în timpul zborului cosmic funcțiunile organismului viu nu se schimbă, ceea ce înseamnă că zborul lui Gagarin va fi urmat de alte zboruri spre planetele sistemului solar, iar cu timpul spre alte lumi.

Drumul în Cosmos este deschis.



Proiect de stațiune-satelit, pe orbită circulară în jurul Pămîntului, imaginată de savanții sovietici.



Poarta spre Cosmos a fost larg deschisă!

Desen de Eugen TARU

BARE VOR FI OARE

ETAPELE URMĂTOARE ?

În spațiul rece, sub un cer negru presărat cu stele nefiresc de strălucitoare, în jurul Pămîntului învăluit în mantia albastră a atmosferei, s-a rotit prima navă cosmică purtînd un om. Îmbrăcat într-un costum bizar, acesta a vorbit pentru prima dată din Cosmos cu Pămîntul.

„Zborul se desfășoară normal”. Aceste cuvinte obișnuite, rostite de un singur om, au declanșat entuziasmul a trei miliarde de oameni. Pătrunzînd în Cosmos pentru prima dată el s-a întors victorios pe Pămînt, înscriind o pagină nouă în istoria omenirii.

Omul acesta este un cetățean sovietic și graiul care a răsunat pentru prima oară în Cosmos este cel rusesc.

Lanțurile gravitației cu care bătrîna Terra încerca să rețină avîntul rațiunii umane au fost rupte, iar porțile Cosmosului au fost deschise. Omenirea a intrat în era cosmică.

După zborul cosmic în jurul Pămîntului, care vor fi oare etapele următoare ?

„Vreau să vizitez planeta Venus, să văd ce se află sub norii ei, să

văd planeta Marte și să mă conving personal de existența canalelor de pe ea. Luna nu este o vecină chiar atît de îndepărtată. Cred că nu va mai trebui să așteptăm mult, înainte de a zbura spre Lună și în Lună”.

Aceste cuvinte ale lui Iuri Gagarin, primul pilot cosmonaut din lume, ne vor servi de ghid.

★

Este de așteptat ca primul corp ceresc pe care cosmonauții îl vor alege ca obiectiv de cercetare și studiu să fie Luna. Distanța mică ce ne desparte, reușita zborurilor efectuate pînă în prezent spre ea și în jurul ei ne îndreptătesc să considerăm acest zbor ca pe o etapă foarte apropiată.

La început va fi probabil un zbor circumlunar, în scopul efectuării unor studii amănunțite a suprafeței, în vederea unei bune cunoașteri a topografiei locurilor. Alegîndu-se locul de aselenizare, sondîndu-l cu rachete robot, amenajîndu-l chiar, se va putea executa ulterior, în condiții bune, un zbor cu oprire pe Lună.

Viteza și timpul necesare unei asemenea călătorii nu prezintă un inconvenient pentru tehnica actuală. Dacă se va părăsi Pământul cu o viteză inițială de numai 11.098 metri pe secundă, zborul pînă în Lună ar dura 5 zile și 5 minute. Desigur că s-ar putea utiliza viteze mai mari, care ar permite sosirea pe Lună la numai două zile de la plecare sau poate chiar mai puțin. Dar asemenea zboruri „rapide“ nu sînt avantajoase, cel puțin acum, în timpul pionieratului. Dacă se vor folosi viteze mari, navele cosmice vor fi obligate să se miște pe traiectorii parabolice, adică pe direcții perpendiculare la suprafața Lunii, fapt care ar îngreuna aselenizarea. În afară de aceasta, dacă dintr-un motiv oarecare nava ar suferi avarii la motor și n-ar putea frîna, ea ar trece cu viteză pe lângă Lună și nu s-ar mai întoarce pe Pământ. Acest motiv este suficient să determine ca zborul spre Lună să se facă pe orbite alungite (eliptice), cu viteze mici. Un drum pe o asemenea orbită eliptică dă posibilitatea unei întoarceri automate pe Pământ, fără a mai fi nevoie de punerea în funcțiune a motorului navei cosmice. Cu alte cuvinte, s-ar alege drumul primei stații automate sovietice cu ajutorul căreia s-a fotografiat partea invizibilă a Lunii.

Pășind pe Lună, omul va da viață calendarului selen care va înregistra filă cu filă minunate prefaceri cum numai rațiunea umană poate să realizeze. Șosele și tunele vor brăzda șesurile și munții lunari; construcții ciudate vor apare la adăpostul craterelor impietrite; cupole imense, turnuri ascuțite, pilni de radiotelescoape, piste de lansare, o adevărată geometrie arhitecturală nouă care, presărată pe întinderea solului lunar, va învia peisajul rece, trist și dezolant pe care ni-l oferă astăzi vecina noastră cosmică, privită prin lunetele astronomice.

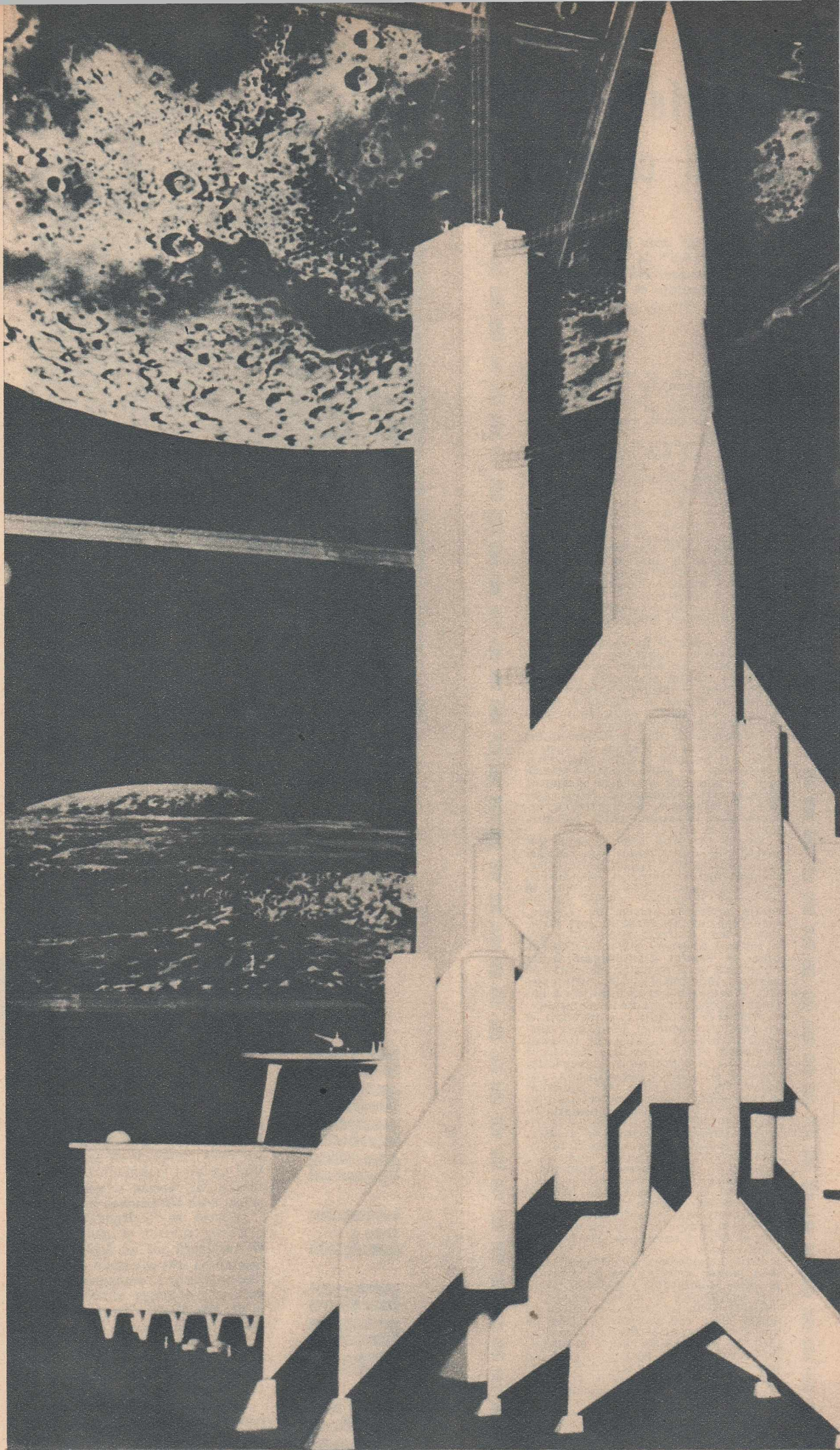
Mai departe, sfera de cercetări directe se va extinde, incluzînd la început planetele apropiate, apoi cele îndepărtate și apoi întregul nostru sistem solar.

Această afirmație este îndreptățită de realizarea cu succes a primului zbor al navei cosmice „Vostok“ într-un interval atît de scurt în raport cu lansarea primului satelit artificial al Pământului.

Desigur că un zbor spre Marte sau Venus se va deosebi de un zbor spre Lună în multe privințe. Pentru a putea parcurge un drum cosmic pînă la una din aceste planete, vitezele minime necesare nu depășesc posibilitățile actuale. Viteze de 11,5 km/sec, pentru un zbor spre Venus, și 11,6 km/sec, pentru a putea ajunge în Marte, au fost deja realizate.

E drept că durata zborului va fi destul de lungă și va genera o serie de probleme noi — amenajarea interioară a navei cosmice, asigurarea condițiilor de existență pe o perioadă îndelungată, cantități sporite de combustibili în rezervoare și multe, multe altele.

Gîndiți-vă că un drum pînă la Venus, socotînd numai dusul, la viteza menționată, ar dura 146 zile, iar pînă la Marte 259 zile. Cine ne garantează însă că tehnica nu mai are ceva de spus? Un spor eît de mic la viteză, și durata s-ar reduce considerabil. Să facem un mic calcul: o viteză de 16,7 km/sec poate reduce durata zborului — numai dus — pînă la planeta Marte la 70 de zile. Adică, mărind viteza inițială de numai 1,4 ori, durata zborului ar putea fi redusă de 3,7 ori. Aceasta este una din particula-



Această machetă — a unei rachete destinate pentru o călătorie spre Lună — a fost expusă de Uniunea Sovietică la expoziția din Praga.

ritățile navigației cosmice. Asemenea particularități și necesități pot fi calculate pînă la ultima zecimală, surprizele fiind excluse.

Pe baza datelor obținute de astrofizicieni se presupune că pe Marte, mai mult decît pe oricare planetă, există condiții asemănătoare celor de pe Pămînt. Se pare că atmosfera lui Marte conține oxigen și e lipsită de gaze vătămătoare pentru organismul uman. Există apă și, probabil, și vegetație.

Din cercetările de pînă acum reiese că pe Venus atmosfera conține foarte puțin oxigen și mult bioxid de carbon. Furtuni puternice, însoțite de descărcări electrice de o amploare nemaîntiluită, răscolesc întreaga suprafață a planetei, stîrnind valuri uriașe pe întinsele oceane. Porțiunile de uscat, format din stînci și piatră goală, au forme ciudate și sînt în veșnică frămîntare. Viața, chiar dacă a apărut, se crede că nu poate îmbrăca decît forme primare.

Toate acestea sînt deocamdată presupuneri, așa că din acest punct de vedere ne putem aștepta încă la multe surprize.

Itinerariile parcurse cu viteze minime pe orbite semieliptice vor fi depășite în cazul zborurilor spre planetele mai îndepărtate, ca Saturn, Jupiter etc. Tehnica viitorului ne va furniza desigur motoare rachetă de o construcție cu totul nouă, capabile să dezvolte jeturi reactive cu o viteză foarte mare, pentru ca zborurile să se poată efectua în minimum de timp. Altfel, ce interes va mai putea trezi un zbor spre Neptun sau Pluton, în care utilizînd viteze minime pe orbite semieliptice, ar trebui să ne petrecem aproape toată viața pe drum, în rachetă.

Construind motoare rachetă puternice, am rezolvat doar parțial problema zborurilor interplanetare la distanțe foarte mari. Mai rămîn o serie de alte probleme — confortul la bord, orientarea și stabilirea poziției, alimentarea cosmonauților etc. — a căror rezolvare definitivă va veni abia atunci cînd vom acumula suficiente cunoștințe și experiență.

Un rol deosebit în această muncă îl vor avea stațiile-satelit, locuite și nelocuite, lansate pe orbite circulare în jurul Pămîntului. Situate la distanțe mari, în afara zonelor de radiație intensă din jurul planetei, aceste stații vor fi dotate cu laboratoare și instalații speciale pentru munca de cercetare științifică. Unele din aceste stații, avînd cabine-locuințe, ateliere, observatoare, cabinete medicale, sere, biblioteci, instalații de emisie-recepție radio etc., vor avea rolul unor baze cosmice, unde echipajele cosmonavelor se vor putea odihni, aprovizionă cu materiale și combustibil și de unde vor lua startul. Stațiile vor menține continuu legătura cu Pămîntul și cu navele cosmice aflate în zbor, ajutînd la ghidarea acestora prin spațiul nesfîrșit. De pe bordul stației, oamenii de știință vor face observații meteorologice, geomagnetice, geodezice, geofizice etc., în scopul unei cit mai bune cunoașteri a Pămîntului. Experiențe științifice efectuate în condiții de vid, imponderabilitate și temperaturi extrem de scăzute vor da răspunsul la multe probleme greu de rezolvat în laboratoarele terestre.

Grație rezultatelor obținute, știința va face progrese uriașe, ome-

nirea cucerind pe rînd culmile cele mai înalte ale cunoașterii. Afară de rezolvarea sarcinilor muncii științifice, stațiile-satelit extraterestre vor trebui să furnizeze Pămîntului și energie. Dezlegarea fenomenului supraconductibilității la temperaturi extrem de joase poate permite realizarea de acumulatori și condensatori de energie cu proprietăți nebănuite. Torente de energie care vin de la Soare și ceilalți aștri și care se scurg prin spațiul extraterestru ar putea fi captate și înmagazinate în vederea trimiterii lor pe Pămînt.

În felul acesta, stațiile-satelit vor furniza Pămîntului mari cantități de energie ieftină, ajutîndu-l la îmbunătățirea condițiilor naturale existente.

Timpul cînd vizitatori terestri vor poposi pe aceste stații, admirînd simultan pe bolta cerească Soarele, Pămîntul și Luna în mijlocul familiarelor constelații, nu este prea

îndepărtat. Posibilitățile și resursele umane și materiale existente sînt o cheazăsigură. Știința și tehnica sovietică ne-au dovedit cu prisosință aceasta.

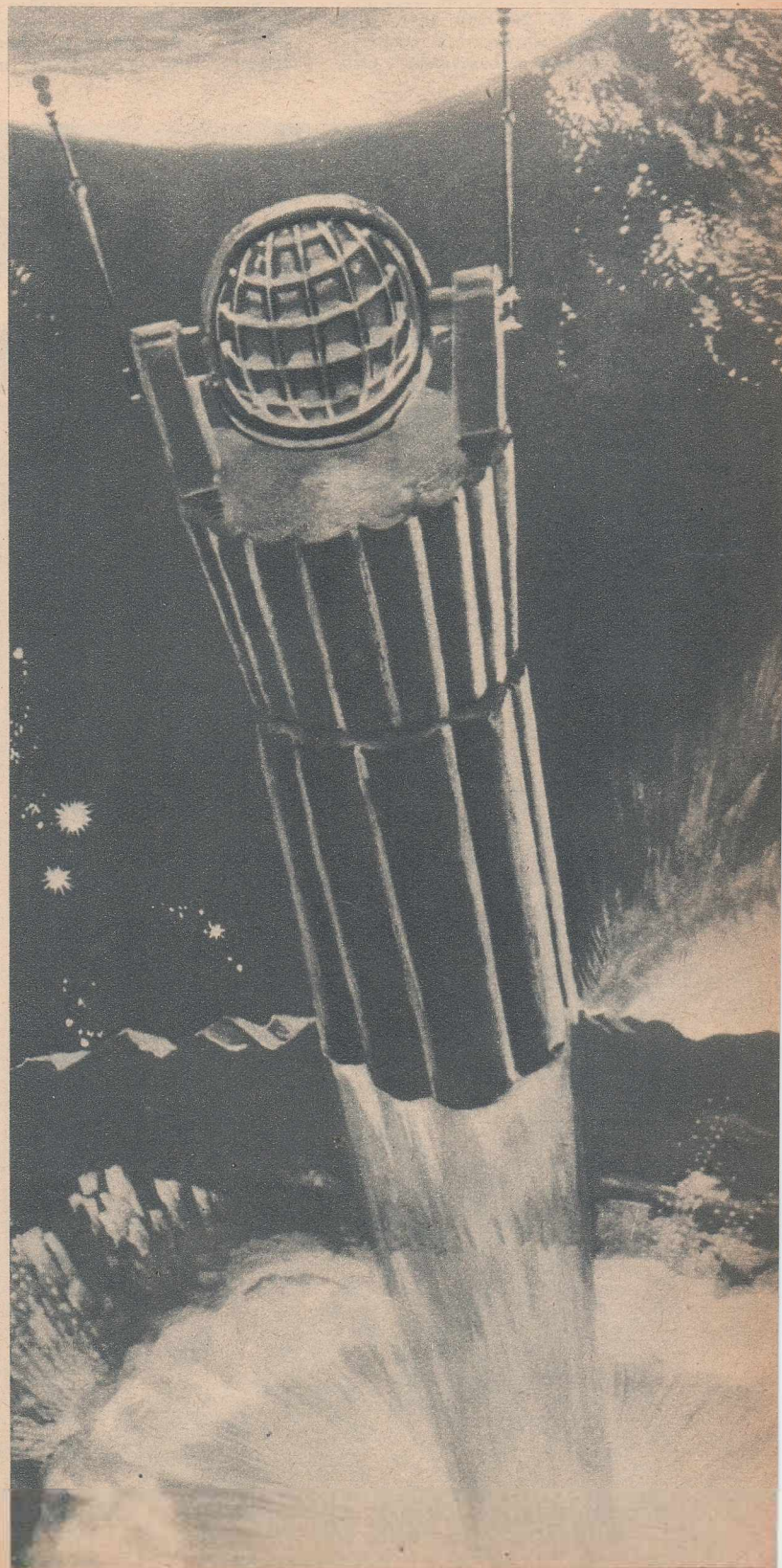
★

Va veni ziua cînd o călătorie pînă la Marte sau Venus va dura o zidouă, iar o călătorie pînă la Pluton, cea mai îndepărtată planetă a sistemului nostru solar, va putea fi făcută doar în cîteva săptămîni.

Spațiul — acest dușman neîmpăcat al astronautilor — va fi învins, omul întinzîndu-și sfera cercetărilor directe din ce în ce mai mult și pe cele mai diferite drumuri cosmice.

Călătoriile interplanetare — vechile visuri ale omenirii — se vor împlini. Oamenii însă nu se vor opri aici. Pe măsură ce vor studia și cerceta spațiile cerești, vor dori să zboare și mai departe, mereu spre alți aștri.

Adrian DĂNILĂ



Aselenizarea unei nave cosmice. (Desen executat după o idee a savantului sovietic G. Pokrovski)

„PETELE NEGRE” (II)

ULTIMELE COLONII DIN AFRICA

Pământul lagărelor de concentrare

Colonelul britanic Ewart S. Grogan, astăzi în vîrstă de 85 ani, a fost nu numai martor al jafului pămînturilor băştinaşilor din Kenya, ci și unul dintre jefuitori. Era prin 1903 cînd și el a pus mîna pe o concesiune de 200.000 acri. Vorbînd despre „necesitatea violenței față de populația băştinașă”, Gro-

gan spunea: „Le-am luat pămîntul. Acum trebuie să le furăm și brațele. Munca forțată este consecința faptului că le-am ocupat țara”. Dorința colonelului Grogan a fost împlinită. Băştinașii au fost alungați împreună cu turmele lor spre regiunile de deșert, unde vitele au pierit de foame. Apoi colonialiștii au sta-

bilit un impozit pe cap de locuitor, plătit în numerar. Dar bani nu aveau decît albi. Așa a început epoca muncii forțate, a sclaviei de tip colonial.

Programul colonialist cuprins în cuvintele ofițerului englez continuă să fie aplicat și astăzi, în 1961.

Cteva cifre

Pe pămîntul Kenyei trăiesc peste 6 milioane de negri. Dar 3.000 de latifundiari britanici dețin 17.000 de mile pătrate din cel mai fertil sol (1 milă = 1.609 m), în timp ce 5.500.000 africani dețin doar 50.000 mile pătrate de pămînt neroditor. Sute de mii de negri lucrează pe plantații sau în exploatrile miniere ale colonialiștilor, pentru salarii de mizerie. Cruntei exploatrări i se adaugă discriminarea rasială. În timp ce majoritatea celor 60.000 de europeni se lăfăiesc în vile luxoase la Nairobi, pe care l-au transformat în unul din cele mai moderne orașe din Africa, pentru negrii băştinași au fost create în diferite locuri ale țării așa-numite „rezervații”, în fapt adevărate lagăre de concentrare. În dosul sîrmei ghimpate a acestor lagăre sînt aruncați sute de mii de negri, „vinovați” de a fi năzuît spre independența patriei lor.

Africanii sînt sătui de comisii...

Africanii au trimis în repetate rînduri memorii și proteste la Londra, comisiile de „anchetă” se succedau una după alta, dar „contractele” europenilor — valabile pe 999 de ani (!) — rămîneau în vigoare, asuprirea și exploatarea continuau.

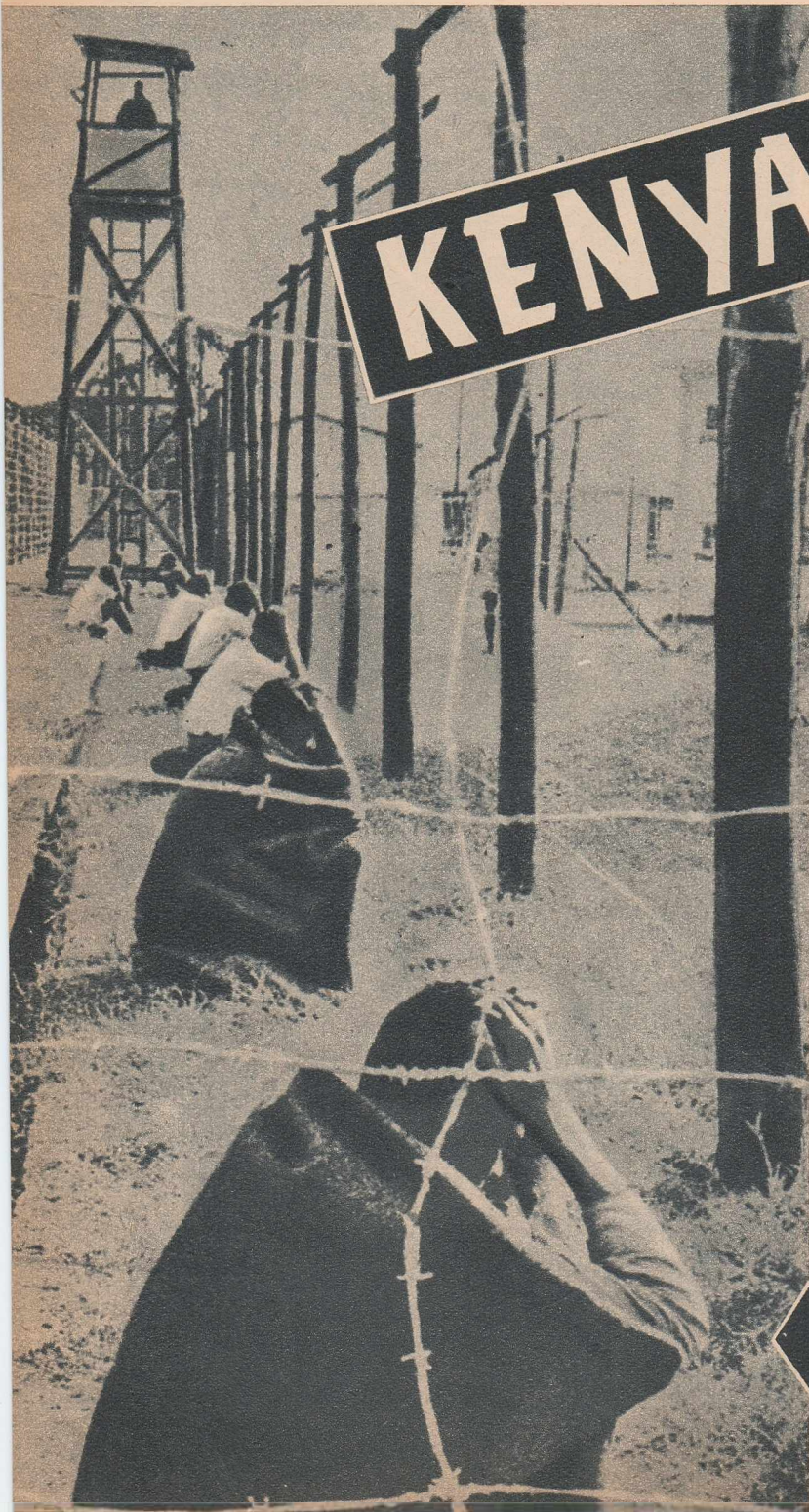
În 1932, un patriot înflăcărat, pe nume *Jomo Kenyatta*, a spus răspicat: „Africanii nu mai vor comisii, ci cer să li se restituie pămîntul”. În același an, în timpul unui miting de protest, au fost rupte și arse demonstrativ legitimațiile speciale care transformau pe muncitorii de culoare în sclavi. După cel de-al doilea război mondial, la 20 octombrie 1952, a izbucnit o puternică răscoală, pe care colonialiștii englezi au denumit-o „insurecția Mau Mau”. Numele lui *Jomo Kenyatta* flutura atunci pe buzele întregului popor din Kenya. Colonialiștii englezi au reprimat cu cea mai mare cruzime insurecția din 1952, au ucis 30.000 de africani, au aruncat alte zeci de mii în lagărele de concentrare, l-au arestat pe *Kenyatta*, conducătorul mișcării de eliberare na-

țională, și l-au condamnat la șapte ani închisoare. Termenul a expirat în 1959, dar colonialiștii se tem de forța acestui om — „săgeata aprinsă a Kenyei” — și nu l-au eliberat, ci l-au deportat în regiunea Lodvar, din nordul Kenyei.

Cauza pentru care colonialiștii englezi nu vor cu nici un chip să acorde libertate și independență poporului Kenyei rezidă mai ales în importanța strategică pe care o acordă Anglia teritoriului Kenyei, care a fost transformat într-o bază militară. În regiunea Kahara se află o bază militară engleză pusă la dispoziția N.A.T.O.; Anglia intenționează de asemeni să permită S.U.A. să construiască o bază pentru rachete în regiunea Mombassa.

Dar intenției colonialiștilor englezi de a-și prelungi dominația în această țară i se opune lupta de o amploare tot mai mare a populației Kenyei pentru scuturarea jugului colonial și cucerirea independenței. Un succes însemnat în această direcție îl constituie și recente alegeri în cadrul cărora cele două puternice partide africane anti-colonialiste — Kanu (Uniunea Națională Africană din Kenya) și Kadu (Uniunea Democratică Africană din Kenya) — au obținut un număr mare de locuri în Adunarea Legislativă. Faptul că — după cum a subliniat unul dintre liderii partidului Kanu — „imperialiștii englezi au ațîțat dezbinările dintre triburi, iar aliații lor americani au finanțat zierele reacționare, pentru a speria poporul cu stafia comunismului”, n-a ajutat la nimic.

Oricît se vor crampona colonialiștii, nu peste multă vreme Kenya va înceta de a mai fi pămîntul lagărelor de concentrare. Așa cum arăta *Kenyatta*, „nu stă în firea africanului să accepte la nesfîrșit această sclavie”.



KENYA

RHODEZIA



Între garduri de sîrmă ghimpată, distanțați unii de alții, obligați să stea nemîșcați în aceeași poziție... Iată viața de infern a negrilor în lagărele din Kenya.



Imagie obișnuită în Nyassaland. Și aci teroarea colonialistă încearcă zadarnic să înăbușe năzuința de libertate a populației.

„Federația” bogățiilor și a mizeriei

În paginile întunecatei istorii a colonialismului au rămas întipărite o serie de nume de așa-ziși exploratori. În rândul acestora se numără și Cecil Rhodes, care și-a făcut apariția în Africa în a doua jumătate a secolului trecut. Rhodes a cucerit pentru Anglia, Colonia Capului. Prin contopirea acesteia și a Natalului pe de o parte, cu fostele republici bure Transvaal și Orange, pe de altă parte, s-a format apoi Uniunea Sud-Africană. După ce, prin violență și înșelăciune, a pus mâna pe minele de aur și diamante de aci, Rhodes și-a întors privirile spre nord. Din cele ce auzise despre țara matabelilor, de dincolo de fluviul Limpopo, cel mai mult i se întipărise în minte faptul că acolo se găseau mari bogății ale subsolului. În luptele de pe râul Imhebesi, în 1889, eroismul matabelilor n-a putut face față cotropitorilor englezi și celei mai

teribile arme din vremea aceea: mitraliera Maxim... Teritoriile cucerite de Rhodes au fost botezate după propriul lui nume: Rhodezia



În Rhodezia domnește „liniștea” colonialistă.

NYASSALAND

de Sud și cea de Nord. Apoi a venit rândul cotopirii Nyassalandului, iar în 1893 — tot cu ajutorul mitralierei Maxim — a Ugandei.

Muncă forțată

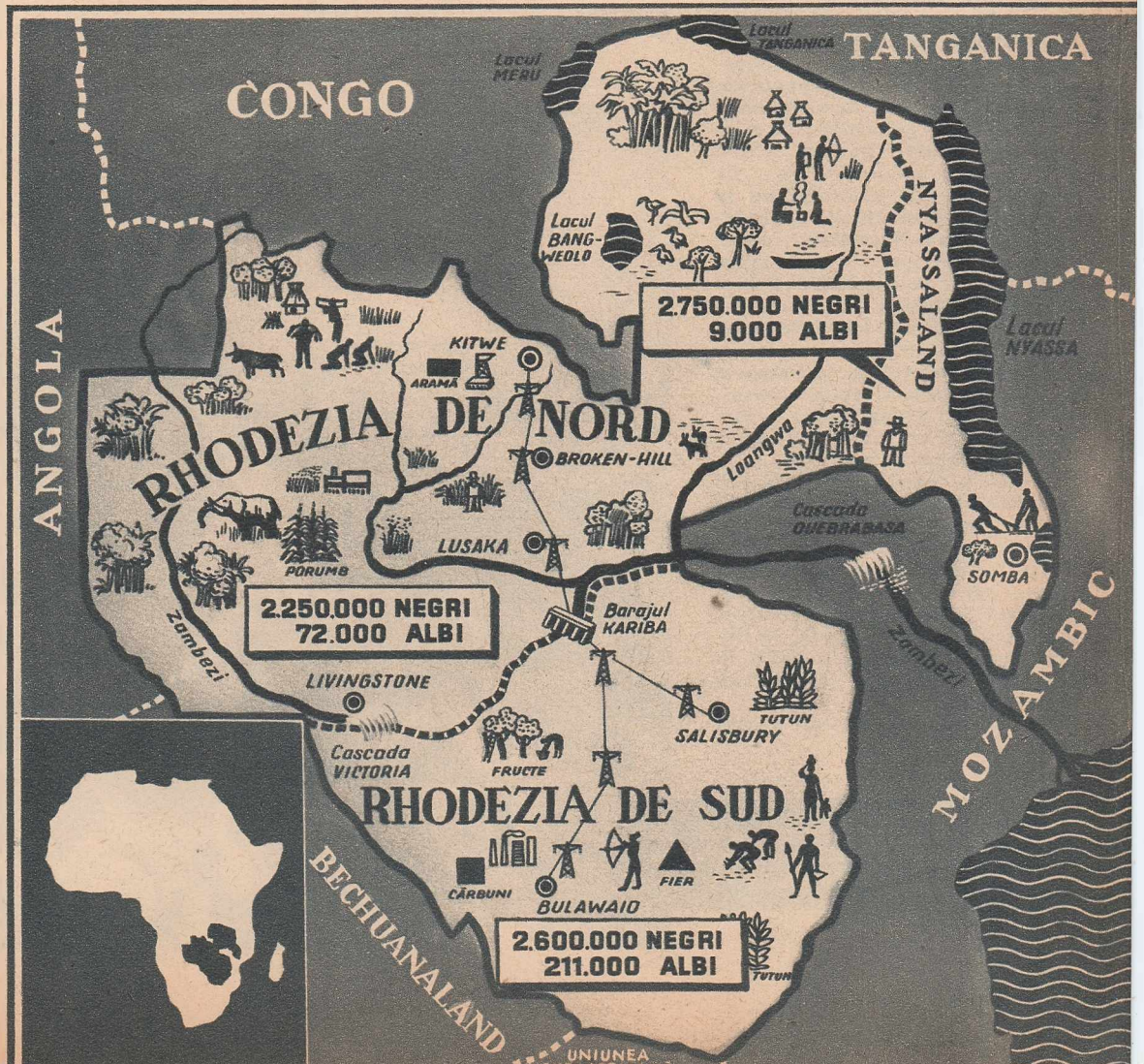
Sîngeroasele victorii ale lui Rhodes au adus bogății fabuloase cîtorva magnați din Anglia. Pentru milioanele de africani acestea au însemnat însă suferințe de nedescris, opresiuni și o cumplită mizerie. Colonialiștii englezi au început și aici cu prădarea pămînturilor băștinașilor. Prin legea din 1930 „cu privire la împărțirea proporțională a pămîntului”, 215.000 fermieri europeni au primit 24.000.000 hectare de pămînt fertil, în timp ce celor peste 2.000.000 africani nu li s-au lăsat decît 15.000.000 ha, în regiunile sterpe, supuse eroziunilor.

Amenințarea foametei i-a transformat pe mulți africani în mînă de lucru ieftină pentru exploatarea miniere. În acest timp comorile din subsolul acestor colonii se scurg în safeurile capitaliștilor. „Ceea ce rămîne pentru muncitorii africani și pentru finanțele africane — arată scriitoarea Rita Hinden — sînt firimiturile de la masa bogatului”. Iar, după cum rezultă dintr-un raport întocmit de „Comisia pentru problemele populației africane de la

orașe” pe anul 1958, „circa 78% din africanii de la orașe trăiesc în mizerie”.

Manevre colonialiste

Instaurîndu-și dominația deplină în Rhodezia, monopolurile engleze lasă guvernarea internă a acestei colonii pe seama... coloniștilor europeni. Cît privește pe negri, aceștia au aceleași drepturi... ca și în rasișta Uniune Sud-Africană. „Africanii — arată deputatul englez John Stonehouse, cunoscător al stărilor de lucruri din Rhodezia — nu pot folosi autobuzele care circulă în orașe, nu au dreptul să frecventeze cinematografele și restaurantele... La bănci și la oficiile poștale există ghișee speciale pentru africani”. Colonialiștii englezi vor nu numai să mențină această situație, ci s-o și extindă. Astfel, în anul 1953, împotriva voinței africanilor, Anglia a unit Rhodezia de Sud cu cea de Nord și cu Nyassalandul într-o federație. Prin această manevră colonialiștii englezi încercau să-și extindă dominația pe care o exercitau în Rhodezia de Sud, unde erau relativ mai numeroși, și asupra Rhodeziei de Nord, dar mai ales asupra Nyassalandului unde poziția europenilor era oarecum mai slabă (aci trăiesc doar cîteva mii de englezi). Timp de șase ani colonialiștii au folosit tot felul de mijloace pentru a-i „convinge” pe africani să se împace cu existența Federației și să accepte transformarea ei în dominion. Aceste calcule au dat însă greș. Patrioții din aceste țări vor independență și nu statut de dominion. Văzînd că uneltirile lor dau greș, colonialiștii au recurs la o nouă manevră, anunțînd la începutul anului 1959 descoperirea unui „complot” al africanilor, ceea



ce a servit drept pretext pentru un nou val de teroare; au fost arestați toți conducătorii africani din cele trei teritorii și sute dintre aceștia zac și azi în închisori, cu toate că, între timp, o comisie oficială a constatat că în realitate n-a fost vorba de nici un fel de complot.

Cramponându-se de pozițiile lor în această parte a Africii, proprietarii din Londra ai minelor din Rhodesia încearcă să dea diferite „explicații” opoziției lor înversurate împotriva cererii justificate a popoarelor aflate încă sub dominație colonială, de a li se recunoaște dreptul la independență. Argumentul clasic este că, pasămite, aceste popoare nu sînt îndeajuns de „coapte” pentru a se conduce singure. Un alt argument se leagă de „complexitatea problemelor naționale”. În realitate însă este vorba de altceva. Spre deosebire de alte foste colonii engleze din vestul Africii, la a căror independență colonialiștii englezi au consimțit în ultima vreme, în „fедераția” constituită de cele două Rhodesii și Nyassaland investițiile de capital britanic s-au concentrat nu numai în sfera comerțului, ci au acaparat toate pozițiile economice cheie. Colonialiștii englezi dețin monopolul în industria minieră, în industria ușoară, în transporturi, în plantații. La aceasta se adaugă numărul relativ mare de europeni stabiliți aci și în mîna cărora se află toate privilegiile. Constituind un grup compact și deținînd poziții puternice, ei reprezintă baza internă a colonialismului britanic în aceste colonii britanice.

Nici manevrele, nici teroarea...

De altfel acest fapt s-a vădit cu deosebită claritate recent, cu prilejul tratativelor pentru revizuirea Constituției Federației Rhodesia-Nyassaland, cînd guvernul rasist al lui Roy Welensky s-a demascat ca adversar chiar și al celor mai neînsemnate măsuri care urmăresc participarea mai largă a populației africane la treburile publice. Această situație este de altfel recunoscută, mai pe ocolite, în relatarea ziaristului francez Alfred Fabre-Luce — publicată în „Le Monde” — despre călătoria sa în coloniile engleze Kenya și Federația Rhodesia-Nyassaland. Referindu-se la perspectiva unor eventuale alegeri în Federație, Fabre-Luce scrie: „Negrii nu vor accepta niciodată ca soarta lor să fie reglementată prin alegeri făcute în cadrul actualului regim, căci aceasta ar însemna practic numai consultarea albilor. Chiar în sud ei (negrii — n.tr.) au conștiința de a constitui majoritatea...”

În ciuda manevrelor și terorii colonialiștilor englezi și complicei lor Welensky, lupta pentru independență a popoarelor din Federație se intensifică. „Situația ce s-a creat — scria „New York Herald Tribune” la 25 februarie 1961 — seamănă cu cea din Algeria, cu singura deosebire că... deocădată în Federație încă nu a izbucnit un război civil”.

Un nou vulcan african e gata să erupă...

„Crahul total al colonialismului este inevitabil. Prăbușirea sistemului de robie colonială sub presiunea mișcării de eliberare națională este, ca importanță istorică, al doilea fenomen după formarea sistemului mondial socialist”.

(Din Declarația Consfătuirii de la Moscova a reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești — noiembrie 1960).

Bate ceasul libertății

Perspectiva sfîrșitului dominației lor îi înspăimîntă de moarte pe colonialiști. „Nu ne-am îngrozi dacă am afla că milioane de sclavi de-ai noștri, sleiți de foame, au hotărît să se culce liniștiți și să moară. Ne îngrozește însă pedeapsa divină ce ne așteaptă pentru acești oameni care dormitează încă... Pedeapsa devine reală cînd oamenii se arată gata de acțiune”. Aceste cuvinte au fost scrise încă în 1843 de englezul Robert Seeley. Pentru a împiedica popoarele înrobite să se ridice la luptă, colonialiștii au folosit deopotrivă și teroarea, și viclenia. Poți ucide oameni, poți cumpăra cîteva marionete, dar nu poți ucide voința de libertate a popoare întregi. Continentul care pe vremea lui Robert Seeley dormea s-a trezit însă și a devenit în zilele noastre un vulcan în plină erupție. Popoarele continentului negru luptă cu toate forțele lor pentru ca „petele

negre”, ultimele urme ale rușinosului sistem colonialist, să dispară de pe harta Africii.

Ele luptă și apropie clipa cînd „Africa liberă și independentă, liberă să-și mobilizeze resursele umane și materiale, liberă să reinvie cultura și civilizația sa, va putea să ofere multe lumii” — cum scrie ziarul „Uganda Renaissance”. „Economia mondială va fi îmbogățită atunci cînd, pe baza muncii libere și a colaborării de bunăvoie cu restul lumii, țările Africii vor putea să-și exploateze zăcămintele de petrol din Sahara, cele de cupru și uraniu din Rhodesia și Congo, să cultive cafea și bumbac în Kenya și Uganda”.

În avangarda acestei mari mișcări de eliberare a zilelor noastre pășește tînăra clasă muncitoare africană. Efectivul exact al clasei muncitoare africane nu este cunoscut. Potrivit unor date aproxima-

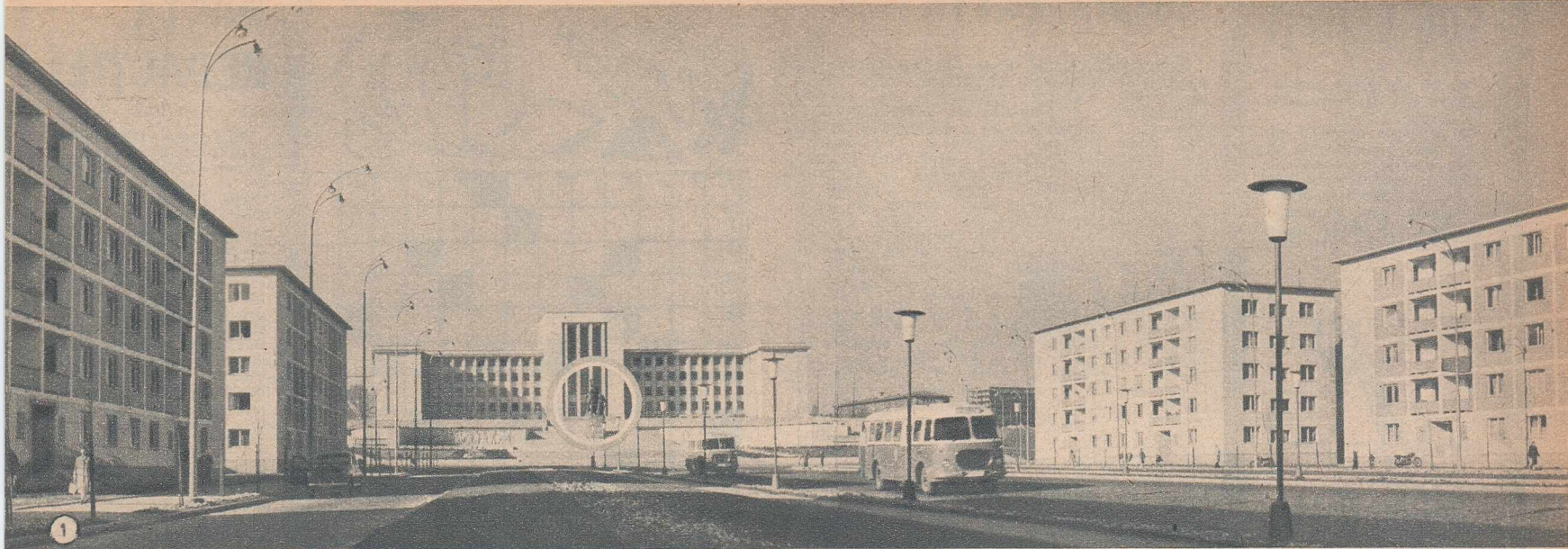
tive, există azi în Africa 10-11 milioane muncitori, dintre care în Rhodesia de Sud 260.000, în Nyassaland 111.000, în Tanganica 440.000, în Kenya 360.000, în Uganda 224.000, în Zanzibar 110.000, în Gambia 5.400, în Ruanda-Urundi 110.000, în Angola 800.000, în Mozambic 110.000.

Popoarele din Africa consideră lupta lor pentru independență, libertate și unitate ca o parte integrantă a luptei întregii omeniri progresiste pentru pace, democrație și dreptate socială. Tocmai de aceea ele au de partea lor simpatia și sprijinul opiniei publice mondiale.

Marea bătălie istorică ce se desfășoară în Africa între colonialism și popoarele care luptă pentru scuturarea jugului colonial nu poate avea decît un singur sfîrșit: eliberarea Africii de sub dominația imperialistă.



Nu va fi pace fără Kenyatta! Poporul din Kenya cere eliberarea neîntîrziată a conducătorului mișcării pentru independență.



RĂSPUNSURI LA O ANCHETĂ

CUM SĂ ARATE BUCUREȘTIUL?

Primul ecou la ancheta „Cum să arate orașele noastre” ne vine din partea lui Gheorghe Lăiniceanu, lăcătuș în secția oțelărie a Atelierelelor Grivița Roșie (unul dintre primii membri ai cercului de artă plastică de la „Clubul Grivița Roșie”, actualmente responsabilul acestui cerc).

„Aș dori să mă refer în primul rând la problema gazetelor de stradă — spune Gheorghe Lăiniceanu. Mă opresc adesea în dreptul gazetei de pe strada mea — sau al altora din alte cartiere. Articolele sînt de multe ori interesante, dar înfățișarea plastică a gazetelor lasă de dorit. Cum putem îmbunătăți aspectul lor grafic? Iată ce propun: o colaborare în acest sens a artiștilor plastici amatori din raion cu responsabilii acestor gazete. Noi, artiștii plastici amatori, am putea furniza tot materialul ilustrativ: portrete de frunzași, caricaturi, schițe, peisaje urbane, chiar fotomontaje. În felul acesta, cred că gazetele de stradă vor deveni mai interesante, mai aproape de viață și de artă. Iar noi, artiștii amatori, am avea prilejul să „expunem” foarte des în această mică expoziție permanentă.

Acum, o altă problemă. Cînd mă întorc de la serviciu și cobor în stația Sebastian (pe linia tramvaiului 15) am în fața ochilor un bloc construit de curînd. Și alături de el... un loc viran, un maidan neplăcut la vedere. Mă gîndesc la copiii noștri: oare asemenea spații n-ar putea fi imediat transformate în solarii? Chiar dacă pe acest loc ar urma să se ridice în curînd un nou bloc. Pînă atunci, copiii ar avea la dispoziție un loc agreabil de joacă. Un prieten, mecanic, mi-a explicat că se pot construi, cu cheltuieli puține, turbine din material plastic, care să formeze în fiecare asemenea solarie o mică fîntînă arteziană. Ar fi un punct de atracție, un centru peisagistic și un mijloc de a purifica și umezi aerul în zilele calde de vară... Și pentru că veni vorba despre blocul din stația Sebastian, aș mai adăuga că nu-mi prea place coloritul său; fațada e zugrăvită crem, iar balcoanele în culoare mai deschisă... E întocmai ca o femeie

care și-ar fi pudrat numai nasul cu pudră albă. Din cauza acestei inversări de tonuri, balcoanele ies cu putere în evidență, rupînd linia fațadei. E o greșeală care strică armonia coloristică a străzii.

Iată însă un alt exemplu, care mi se pare pozitiv: pe calea Griviței, aproape de podul Grand, iese în evidență fațada unui bloc nou, într-un joc de roz și alb obținut prin alternarea de cărămidă aparentă și tencuială. Asemenea realizări ne feresc de primejdia monotoniei și încîntă ochiul”.

★

Sculptorița Zoe Băicoianu ține să-și spună și ea părerea în problema înfrumusețării Capitalei noastre:

„E firesc ca eu să privesc lucrurile prin prisma sculptorului, așa că acest punct de vedere îl voi exprima. Un oraș e frumos și prin monumentele sale. Dar pentru ca aceste monumente să-l împodobească cu adevărat, să-și dea întreaga lor măsură, ele trebuie să fie bine amplasate. Iată în această privință un exemplu pozitiv: „Monumentul Eroilor Patriei” de Marius Butnoiu, din piața Academiei Militare Generale. Prezența acestui monument aici e ca un accent bine pus, care ne face să simțim și mai puternic lărgimea, perspectiva acestui frumos colț al Bucureștiului. Pentru a exemplifica neajunsurile unei amplasări stîngace, mă voi referi intenționat la o sculptură deosebit de reușită: e vorba de „Furnalitul” lui Maximilian Schulmann. Statuia aceasta, de proporții mijlocii, a fost amplasată la capătul vastei perspective ce se deschide la intrarea în Parcul de cultură și odihnă spre lacul Herăstrău. Pe de o parte, prezența statuii aci stînjenește priveliștea către lac și Casa Scînteii; pe de altă parte, calitățile ei se pierd, strivite de o prea mare deschidere a orizontului. După părerea mea „Furnalitul” lui Maximilian Schulmann, fiind o statuie lucrată pe două planuri — pentru a fi privită doar din față și nu din toate unghiurile — trebuia așezată pe fundalul unui frunzar.

Fotografii de Elena GHERA

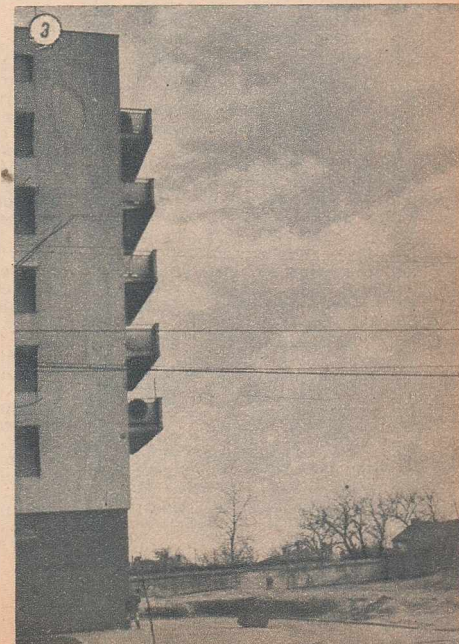
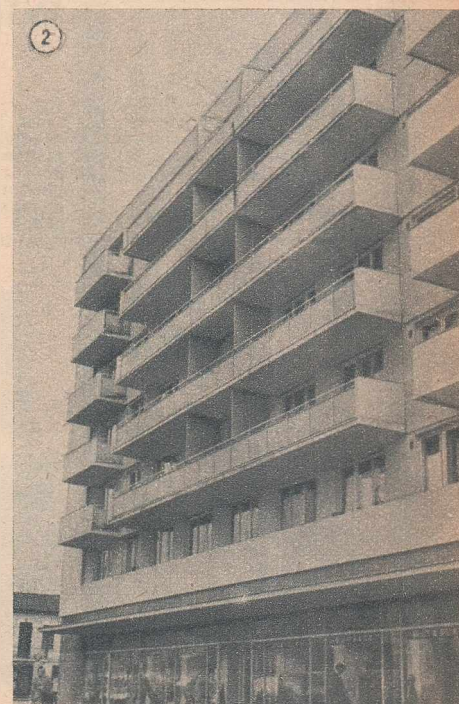
Cum putem îmbunătăți amplasarea monumentelor orașelor noastre? Să nu lucrăm „în general”. Să pornim în proiectarea monumentelor de la cunoașterea exactă a colțului de țară pentru care lucrăm. Să strîngem totodată colaborarea între arhitect, urbanist, artist plastic și arhitectul peisagist.

Avem din ce în ce mai multe parcuri, grădini, colțuri verzi: mă gîndesc bunăoară la cvartalele de blocuri din bulevardul Bucureștii Noi, înconjurate de spații verzi (vezi blocurile nr. 15, 17, 19). „Formarea”, „modelarea” acestor spații verzi nu trebuie lăsată la voia întâmplării, ci încredințată arhitectului peisagist. Tăierea diversă a acestor mici grădini de bloc, înfrumusețarea lor cu mici alei, havuzuri, busturi sau mici monumente vor da caracter și varietate acestui plăcut cartier”.

① Iată cît de bine e amplasat „Monumentul Eroilor Patriei” în Piața Academiei Militare Generale. Prezența acestui monument aici ne face să simțim și mai puternic lărgimea, perspectiva acestui frumos colț al Bucureștiului.

② În fotografie nu se vede decît silueta elegantă a blocului de peste drum de stația Sebastian. Dar armonizarea culorilor fațadei lasă de dorit!

③ Nu e păcat? Lîngă același bloc modern, de curînd înălțat, un loc viran neplăcut la vedere...



CURIOZITĂȚI

● Un om adult consumă 18.864 litri de aer în 24 de ore.
● Energia calorică pe care toți oamenii de pe glob o elimină când se află în stare de repaus se ridică la 6,5 miliarde kilocalorii. Cu asemenea căldură s-ar putea fierbe apa unui fluviu mijlociu.



● Glandele salivare ale unui om adult produc 1.000 de grame de salivă pe zi.
● Rinichiul filtrează zilnic peste 200 litri de sînge.
● Fără hrană un om poate trăi circa 40 de zile. Fără apă el trăiește 6-7 zile. Fără oxigen, numai 5-6 minute.
● Un om consumă anual aproximativ 12 kg de sare. În această cifră intră și sarea din alimente.

● Urechile omului disting sunete cu o frecvență de 16.000 vibrații pe secundă, în timp ce urechile pisicilor disting sunete cu o frecvență de 60.000 vibrații pe secundă.

● În 80 de ani de viață, inima unui om pompează aproximativ 210.240.000 litri de sînge.

● Calculele făcute de specialiști arată că suprafața secretoare a tuturor glandelor sudoripare de pe întreaga piele a omului este de 5 metri pătrați.

Cititorii către cititori

Sîntem sesizați din partea unor cititori că nu au primit răspuns la scrisorile lor. Pentru a evita pe viitor asemenea reclamații, rugăm pe toți cei ce vor să facă schimb de corespondență prin intermediul revistei noastre să ne comunice cu excitație: numele și pronumele, adresa și instituția unde lucrează sau școala unde învață.

Surorile Ana și Saby Flus, eleve în cl. a XI-a și respectiv a IX-a, Sînicolaul Mare, str. S. Bărbăntiu nr. 53, regiunea Banat, doresc să corespundă cu tineri și tinere din țară și să facă schimb de vederi și fotografii ale artiștilor de cinema.

Pelcu Rozina, Pitești, str. Florăriei nr. 18, dorește să corespundă cu tineri și tinere din țară și să facă schimb de vederi.

Petecăuță George, Onești, str. Otiluz nr. 92, regiunea Bacău, dorește să corespundă cu filateliiști din țară pentru schimb de mărci postale românești și străine.

Icanaru Hella, elevă cl. a XI-a, Brăila, str. Sebastian nr. 20, dorește să corespundă pe teme de literatură și să facă schimb de vederi.

Bulic Ion, Beca-Română, U.C.M.M.A., regiunea Banat, dorește să facă schimb de vederi și fotografii ale artiștilor de cinema.

LUMINA CĂRȚII

ORIZONTAL: 1) Poet român, cîntăreț al toamnelor ploioase și triste — Poet contemporan, autorul volumului de versuri „Chemări”. 2) Tragedie de Racine — „Soarele de...”, povestire de P. Pavlenko. 3) Tînrar poet, autorul volumului „La marginea deșertului Gobi”. Autocritică la sfîrșitul cărții — „...Nou”, volum de Asztalos Istvan. 4) Această — „Ogoare...”, roman de Aurel Mihale — „La... șase”, roman de Nicolae Tic. 5) Păsări răpitoare — Cărți oferite. 6) Cal dobrogean — Lac african — Mihail Eminescu. 7) Cel mai recent volum al său de versuri se intitulează „Nu sînt cîntăreț de stele” — Pronume. 8) „Banuș”, autoarea volumului de versuri „Despre pămînt” — Un colț dintr-o pagină — Notă muzicală. 9) Pămînt — O carte ce a văzut lumina tiparului. 10) A decupa — Pozezi — Varietate de peste. 11) Dă viață eroilor din piesele de teatru — Mache și Lache din schițele lui Caragiale. 12) „...celor două oceane”, roman de scriitorul sovietic G.B. Adamov — „...Eršov”, roman de V.S. Kocetov.

VERTICAL: 1) Roman de V. Em. Galan închinat luptei pentru transformarea socialistă a agriculturii — Țară. 2) Anexat — „Venea o...pe Siret”, roman de Mihail Sadoveanu. 3) Răsfoiești dicționarul — Trecuți prin greutatea (fig.). 4) Vas (mold.) — Radu..., coautor al romanului științifico-fantastic „Drum printre aștri” — Riu în Franța. 5) „Uzina...”, nuvelă de Alexandru Sahia — Năzuit — Poesiv. 6) Poezie de V. Alecsandri — A crescut mare într-o nuvelă de Nicuță Tănase. 7) Artere — 3.14. 8) Cunosc — „...vie”, roman de scriitorul sovietic Vadim Kojevnikov — Măsură agrară. 9) Interjecție din... „Orașul de pe Mureș” — Noroi (tr.) — Autorul volumului „Marinar de frunte”. 10) O carte la sfîrșit — „...și pline”, roman de Ion Călugăru — „S-a... pe culmea toamna/ Zina melopecilor/ Șpaima florilor și Doamna/ Cucurbitaceelor”. (G. Topîrceanu). 11) Un volum care lese de sub tipar — Tovarășii de muncă din „Minerii din Maramureș”, poem de Dan Deșliu. 12) Roman de Emil Zola — Producții literare și artistice.



1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4	A	S	T	A	X	O	I	O	R	A	
5											
6	A	T									
7											
8	M	A	R	I	A	P					
9	S	O									
10	T	A	I	A	A						
11	A	R									
12	T	A									

Dezlegarea jocului „METEOROLOGICĂ” apărut în nr. trecut

1) Precipitații. 2) Lapoviță — Uda. 3) Uz — Lată — Ine. 4) Vapori — Noe — F. 5) I — Ra — Scînteie. 6) Agent — Um — Err. 7) Lisa — Urbe — A. 8) Asi — Arcuit — U. 9) Cumulus — Ars. 10) Mana — Abiotic. 11) Ineca — E — Rima. 12) Ti — Întunecat.

INTRODUCERE ÎN FILATELIE (IV)

Latara educativă a filateliei

La început mărcile postale, urmărind alt scop decît simplificarea sistemului de percepere a taxei de corespondență, purtau ca tipar, în afara valorii de francare, doar stema țării sau effigia regelui, împăratului sau domnitorului respectiv. Filatelis-

ta această emisiune are 8 valori, fiecare din ele reprezentînd cite un joc olimpic.

Astfel au început să apară pe mărcile postale imagini variate și interesante, reprezentînd atît evenimente istorice sau trăsăturile etnografice ale popoarelor, cit și caracteristici geografice, arhitecturale, artistice, științifice, sportive etc. — mergînd pînă la fauna și flora fiecărei țări. În locul effigiilor monotone și neinteresante au apărut portrete ale unor oameni deveniți celebri prin munca și creația lor, au apărut monumente, peisaje reprezentative, reproduceri după opere de artă, avioane cu piloti eroi, sportivi care au cucerit trofee memorabile, imagini din expozițiile internaționale etc.

Colectiile filatelice au devenit astfel un fel de miniaturale enciclopedii ilustrate.

Țara care a desăvîrșit acest rol educativ al colecțiilor filatelice a fost Uniunea Sovietică, ale cărei emisiuni arată, în imagini sugestive, toate etapele mersului societății spre mărșetelul tel al comunismului — cu eroi, cu luptele, cu izbînzile, cu înfăptuirile minunate ale acestei societăți. În ultimii ani, alături de Uniunea Sovietică și-au adus contribuția lor și celelalte țări din lagărul socialist, făcînd din emisiunile mărcilor postale un sugestiv element de popularizare a vieții lor noi — fapt pentru

care aceste emisiuni sînt solicitate și apreciate de toți filateliiștii din lume.

Atît de eficient s-a dovedit a fi rolul educativ al vignetelelor postale, încît în Uniunea Sovietică — și în alte țări, ca Republica Socialistă Cehoslovacă, R.P. Polonă etc. — filatelia figurează ca un auxiliar prețios al cursurilor scolare, mai cu seamă în ce privește unele discipline ca istoria, geografia, botanica, zoologia.

De altfel nu numai tineretul poate trage foloase de pe urma filateliei. Omul matur, la rîndul lui, poate învăța multe lucruri. Iată ce scria, cu ani în urmă, poetul Emil Isac:

„Privind colecția de timbre a soției mele, simt cum se adună în cartea tăcută popoarele și schimbă cuvintele, se recunosc, se agită, se recomandă... Și defilează pe paginile colecției de timbre trecutului Europei, al Asiei, al Americii, al Australiei. Se desprind poduri fantastice, cascade, păduri virgine, mateloți, nave, eroi, savanți, artiști... Filatelia, teatru făcut și lăliputan al istoriei și al civilizației — prietenoasă mină care se apropie de fruntea chinută a fratelui meu din America, Australia, Africa. Filatelia, anticameră a iubirii, a unei lumi mari, frumoase, a unei uriașe înfrățiri a oamenilor, a neamurilor...”

TAINA DÎMBURILOR DIN STEPĂ

De vechiul Sarai, prima capitală a Hoardei de Aur, am auzit din lecțiile de istorie. Se știe că orașul Sarai era așezat pe malurile Ahtubei (azi teritoriu al regiunii Astrahan din U.R.S.S.). Resturile populației Sarai-ului, nimicite la sfîrșitul secolului al XIV-lea de Tamerlan, sînt îngropate sub dîmburile stepii. Descrierile găsite în arhive au indicat istoricilor că Sarai era un oraș foarte mare, cu palate și moschei, canale și conducte de apă. Totuși în istoria lui mai rămăseseră încă multe taine, de a căror elucidare trebuiau să se ocupe arheologii.

Săpăturile arheologice pe locurile unde se presupune că a ființat în trecut orașul Sarai au fost începute încă din secolul al XIX-lea. În prezent se fac săpături în dîmburile stepii. Au și fost descoperite trei case de locuit. Una din ele — o clădire mare de cărămidă — are o sobă cu un coș orizontal, ce trece pe sub podea. Asemenea coșuri — folosite pentru încălzirea podelei — au mai fost găsite și în vechile orașe asiatice.

Numărul mare de monede ale Hoardei de Aur găsite cu prilejul acestor săpături, precum și altele din Europa occidentală indică istoricilor largile legături comerciale ale populației acestui oraș.

POȘTA REDACȚIEI

FLORAN DUMITRU — Craiova. Este inexact că în fața unei primejdii struful își ascunde capul în nisip. Dimpotrivă, la cel mai mic zgomot, struful își înalță capul în direcția din care vine acel zgomot și, dacă simte un pericol, o ia la fugă. Struful nu zboară, deoarece arinile cu care e înzestrat sînt atît de mici față de corpul lui (care ajunge să cîntărească pînă la 100 kg), încît nu-l pot ajuta decît la executarea anumitor viraje în timpul fugii. El fuge totuși foarte iute, atîngînd uneori viteza de 100 km pe oră. Astfel el reușește să scape de urmărirea vîntătorilor.

TĂBĂRAȘ VASILE — Lugoj. „Popoarele mării”, despre care ați auzit că au existat în antichitate, nu erau compuse din eroi legendari care trăiau în mare — cum presupuneți dv. — ci au fost niște triburi de pe coastele apusene ale Asiei Mici. Le-au numit „popoarele mării” egiptenii, care de altfel au fost și singurii ce au rezistat în încercarea lor de înaintare spre sud. Aceste triburi și-au avut perioada lor de cuceriri și înflorire prin secolul al XIII-lea înaintea erei noastre. În schimb, povestirea despre războiul Troiei, deși după părerea unor cercetători ar fi bazată pe unele fapte istorice, este în mare măsură un produs al imaginației. În orice caz, pe locul unde a existat Troia, s-au descoperit urmele a cel puțin nouă așezări diferite care s-au succedat în timp — toate purtînd numele de Troia (vezi „Istoria Universală” vol. I).

FARKAȘ GYULA — Tg. Mureș. Calitățile terapeutice ale izvoarelor de la Borsec sînt cunoscute încă din secolul al XVIII-lea. Un profesor austriac, dr. Krantz, menționează într-o broșură tipărită în anul 1770 că apele minerale aduse de la Borsec erau foarte apreciate atît la Viena, cit și la Pesta. Cei ce exploatau aceste surse de ape minerale au menținut însă instalațiile de captare și îmbuteliere la un nivel rudimentar. Abia după naționalizarea acestor buncuri, s-a procedat la mărirea capacității de captare și la modernizarea stabilimentelor balneare.

PĂNOIU VALERICA — Buzău. Apariția monedei datează din secolul al VII-lea înaintea erei noastre. Unitatea de valoare era constituită pînă atunci din marfă, de foarte multe ori din vite. Deși de-a lungul veacurilor, diferiți domnitori au bătut monedă, despre un sistem monetar propriu nu se poate vorbi în țara noastră decît de la 1 ianuarie 1868. Tranzacțiile comerciale se încheiau pînă atunci pe bază de semne monetare aduse din alte țări (în special din Austria și Turcia). Se încetățeniseră într-adevăr în Moldova și în Muntenia „piastrul” și „paraua”, ca unități monetare, dar acestea nu existau în realitate, ci serveau numai ca unități de socoteală. Așa că, la încheierea socotelilor, poporul își vedea produsele muncii lui evaluate la nimica toată față de moneda reală (străină). Prima unitate monetară reală a noastră a fost leul determinat din 5 gr de argint și împărțit în 100 de bani.

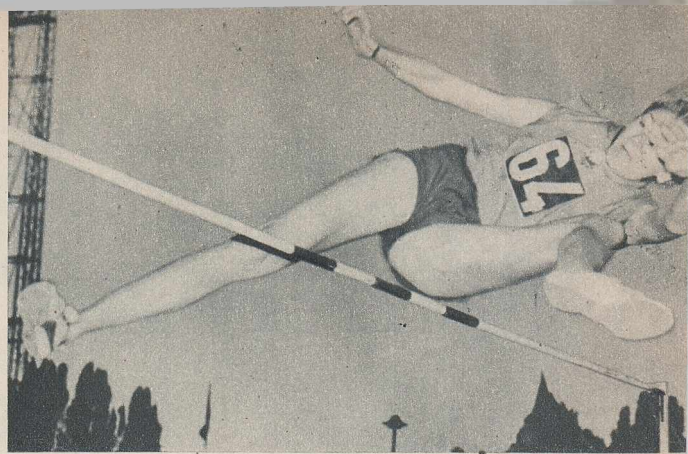
SPORT



La ploaia de goluri din etapa trecută (12 numai la București) echipa Progresul a contribuit și ea cu șase, administrate studenților timișoreni.

Rugbiștii militari au stabilit scorul etapei, învingând pe dinamoviști cu 22 la 3. →

Fotografii de Dan BIRLĂDEANU



ÎNCĂ UN CENTIMETRU...

... un prețios centimetru cu care campioana noastră mondială și olimpică, Iolanda Balaș, și-a corectat uimitoarele ei performanțe la săritura în înălțime.

Campionatele mondiale de tenis de masă pe 1961 desfășurate la Pekin ne-au adus o mare satisfacție: titlul de campioni mondiali la dublu fete, cucerit de compatriotele noastre Maria Alexandru și Geeta Pifică.



Procesul călăului Eichmann

Cu câteva ore înainte de începerea procesului, ucigașului a 6 milioane de ființe nevinovate i s-a făcut un consult medical. Ascultată la stetoscop, inima lui Eichmann, care n-a tresărit atunci când el a semnat ordinul de transformare în săpun a victimelor sale, continuă și astăzi — impenetrabilă la cea mai mică undă de remușcare — să bată normal, regulat...

Fostul șef și organizator al serviciului pentru „soluționarea finală a problemei evreiești prin exterminare” a ascultat cu indiferență actul de acuzare. Auschwitz... Maidanek... Camerele de gazare... Cyclon B...

Copii, bătrâni, adulți... Milioane de oameni topiți în cuptoarele construite încă din 1937 de firma „Topf&Sohn” din Erfurt...

Pară indiferent ucigașul. De ce? Ce mai speră el în fața uluitoarelor și zdrobitoarelor probe care-i dovedesc monstruoasa vinovăție? Clădirea tribunalului din Ierusalim este strașnic păzită. În boxa de plexiglas incasabil este încadrat de doi oameni din gardă. Nu dau rezultate nici chițibușurile avocațesti ale juristului nazist Servatius, care încearcă să jongleze cu noțiunile de „vinovat” și „responsabil”. Vinovată ar fi, chipurile, doar enti-

tatea... celui de-al treilea Reich dispărut, iar „responsabilitatea” ar apăsa pe umerii lui Eichmann în aceeași măsură în care ea apasă asupra mecanicilor trenurilor care au transportat victimele în lagărele morții.

De ce se arată atât de cinic călăul vinovat de genocid? El știe că, deși cel de-al treilea Reich s-a prăbușit, mulți dintre exponenții lui se află azi în viață și dețin funcții de răspundere la Bonn și în N.A.T.O., ca Hans Globke bunăoară, mina dreaptă a lui Adenauer, ca dr. Hans Seeböhm, ministrul vest-german al Comunicațiilor, sau ca Adolf Heusinger, preșe-

dintele Comitetului militar permanent al N.A.T.O., și ca alții alți foști colaboratori direcți și permanenți de-al acuzatului aflat în cușcă. De la complicității săi așteaptă călăul salvarea.

Procesul lui Eichmann continuă. Condamnarea lui nu va putea stinge procesul asasinilor încă liberi și în posturi de conducere în R.F.G., proces care în conștiința omenirii își are dată de mult sentința.

Maria ARSENE

Călăul Eichmann în cușca de sticlă. →



REDAȚIA: BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța Postală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10,
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

